

EuroCollege Hogeschool

Bachelor International Business & Entrepreneurship

Uitgebreide Opleidingsbeoordeling

Samenvatting

Op 31 januari en 1 februari 2019 heeft een visitatiepanel een uitgebreide opleidingsbeoordeling uitgevoerd van de bestaande hbo-bacheloropleiding International Business & Entrepreneurship van EuroCollege Hogeschool (locaties Amsterdam, Rotterdam en Utrecht). Het panel beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als **voldoende**. Het panel heeft standaard 11 als onvoldoende beoordeeld. Gezien de oordelen van het panel op de overige standaarden ('voldoende' of 'goed') en gezien het feit dat het panel herstel van de tekortkomingen op standaard 11 binnen maximaal twee jaar realistisch en haalbaar acht, adviseert het panel om de opleiding een herstelperiode op te leggen, zodat zij de gelegenheid krijgt de gewenste kwaliteit alsnog aan te tonen.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Het panel beoordeelt standaard 1 als goed.

Het panel concludeert dat de opleiding uitgaat van een goed uitgewerkt, passend en actueel beroepsbeeld, dat een uitstekend uitgangspunt vormt voor de verdere inrichting van de opleiding. De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn inhoudelijk relevant voor het kennisdomein en goed afgestemd op de verwachtingen en behoeften van het (internationale) beroepenveld. De overtuigend praktijkgerichte oriëntatie van de beoogde leerresultaten past goed bij een beroepsopleiding. Het panel is daarnaast van oordeel dat de beoogde leerresultaten op heldere wijze zijn gerelateerd aan de (internationaal erkende) Dublindescriptor voor het bachelorniveau en dat zij duidelijk het bachelorniveau reflecteren. Daarnaast zijn zij ook afgestemd op de internationale eisen mede door de aansluiting op het eindverslag 'Ondernemerschap in beroepsonderwijs en -opleiding' van de deskundigengroep van de Europese Commissie. In de beoogde leerresultaten komen bovendien de internationale oriëntatie van de opleiding en het eigen profiel met een focus op het aankweken van een specifieke ondernemer(schap)smentaliteit duidelijk tot uitdrukking. Het panel is tevreden over de (minimale) aanpassingen in het beroeps- en opleidingsprofiel en de beoogde leerresultaten die vanaf cohort 2019 zullen worden gehanteerd. Deze hebben met name betrekking op diversiteit (cross-culturele aspecten) een uitwerking van het leerdoel innovatie, meer aandacht voor businesssystemdenken en duurzaamheid. Het panel adviseert hierbij tevens goed oog te blijven houden voor aspecten van informatisering/automatisering die van belang zijn in de verschillende geledingen van een onderneming. Verder kan volgens het panel overwogen worden om in het nieuwe profiel en de nieuwe beoogde leerresultaten de onderdelen finance en human resource management nog verder te versterken.

Ten slotte concludeert het panel dat de nauwe betrokkenheid van het werkveld een sterk punt is van de opleiding. Door de nauwe contacten met het werkveld is de opleiding naar oordeel van het panel uitstekend aangehaakt op de beroepspraktijk.

Standaard 2: Programma: oriëntatie

Het panel beoordeelt standaard 2 als goed.

Het panel concludeert dat het programma studenten volop de mogelijkheden biedt passende beroeps- en onderzoeksvaardigheden te realiseren. Op verschillende manieren wordt invulling gegeven aan de ontwikkeling van beroepsvaardigheden. De opleiding kent met de Werkoriëntatie, Zomerstage, het Senior Project en de Eindstage een stevige praktijklijn die in totaal 81 EC behelst. Het panel is positief over de praktijklijn en de mooi vormgegeven opbouw

van de praktijkonderdelen die een graduele toename in complexiteit en gevraagde zelfstandigheid laat zien. Het panel vindt bovendien dat er een goede koppeling wordt gemaakt tussen de reflectie op de persoonlijke ontwikkeling van (beroeps)vaardigheden en kenmerkende ondernemende eigenschappen en de invulling van de verschillende praktijkonderdelen. Hiermee geeft de opleiding handen en voeten aan haar streven studenten toe te rusten met de typische ondernemersvaardigheden en -mentaliteit die zij beoogt. Het panel is van mening dat de ontwikkeling van ondernemersvaardigheden nog aan balans zou kunnen winnen door nog meer aandacht in het programma voor exploratie (het creëren van kansen) naast de aandacht voor exploitatie (het benutten van kansen die zich voordoen).

Het panel is eveneens positief over de onderzoeksleerlijn die bestaat uit vijf vakken die verspreid over de drie studiejaren worden aangeboden. De onderzoeksleerlijn is adequaat vormgegeven en rust studenten toe met de benodigde onderzoeksvaardigheden. Het panel complimenteert de opleiding met het Senior Project. Het project is een mooi voorbeeld van onderzoek ten dienste van de praktijk en borgt volgens het panel een goede koppeling tussen (onderzoeks)theorie en praktijk.

Standaard 3: Programma: inhoud

Het panel beoordeelt standaard 3 als voldoende.

Het panel concludeert dat de opzet van het programma wordt gekenmerkt door een graduele opbouw in complexiteit van de programma-inhoud en een geleidelijke verdieping en verbreding van kennis, inzicht en vaardigheden. Het curriculum is samenhangend en is ingedeeld in elkaar logisch opvolgende clusters van vakken die verspreid over de drie studiejaren worden aangeboden. De vakinhouden en de gebruikte literatuur zijn qua inhoud en niveau in overeenstemming met wat van een op ondernemerschap gerichte bacheloropleiding verwacht mag worden en voldoende up-to-date.

Het panel concludeert dat het onderwijsprogramma de beoogde leerresultaten afdekt. Wel adviseert het panel de opleiding met klem de beoogde leerresultaten van de opleiding op het gebied van internationalisering in het programma beter te borgen en studenten beter in staat te stellen om met name de interculturele competenties te verwerven.

Standaard 4: Programma: leeromgeving

Het panel beoordeelt standaard 4 als goed.

Het panel concludeert dat van een heldere onderwijsvisie en didactisch concept wordt uitgegaan die goed passen bij de doelen die de opleiding zich stelt. Hierin staan het aankweken van een gedisciplineerde, resultaatgerichte instelling en een juiste mindset, en ondernemerschapsmentaliteit alsmede ondernemend vermogen centraal en wordt veel waarde gehecht aan leren in de beroepspraktijk van professionals uit de beroepspraktijk. De opleiding heeft haar didactisch concept consequent naar het programma doorvertaald via een bedrijfsmatige inrichting van de leeromgeving met een strakke programmering, structuur en disciplinerende. Het programma voorziet in een stevig aantal contacturen en onderwijs wordt in relatief kleine groepen aangeboden. Gedurende de opleiding neemt de zelfstandigheid van studenten geleidelijk toe. De opleiding maakt gebruik van een breed palet aan werkvormen die veelal activerend zijn en goed passen bij de vakinhouden, leerdoelen en het gekozen didactisch concept. Via stevige praktijkonderdelen wordt studenten ruimschoots de gelegenheid geboden te leren in en van de praktijk. Doordat de docenten veelvuldig casussen uit de praktijk relateren aan

de lesstof, ontstaat een uitstekende koppeling tussen theorie en praktijk. De didactische benadering van de docenten is inspirerend, prikkelend en activerend. De studentgerichtheid van de opleiding is groot. Samenvattend concludeert het panel dat de vormgeving van het programma studenten zonder meer aanzet tot studeren en studenten goede mogelijkheden biedt om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Standaard 5: Instroom

Het panel beoordeelt standaard 5 als goed.

Het panel concludeert dat de opleiding een grondige en zorgvuldige intake-procedure hanteert die haar in staat stelt studenten met de juiste mentaliteit en van het juiste niveau toe te laten. Bovendien zorgt een gedifferentieerd onderwijsaanbod er bij de start van de opleiding voor dat de opleiding goed voorziet in de verschillende behoeften van studenten met verschillende instroomkwalificaties.

Standaard 6: Personeel

Het panel beoordeelt standaard 6 als goed.

Het panel concludeert dat de aantallen ingezette docenten en begeleiders toereikend zijn om het onderwijs en de begeleiding binnen de opleiding goed te verzorgen. Ook concludeert het panel dat de ingezette docenten en begeleiders hiervoor goed gekwalificeerd zijn. De docenten zijn beroepshalve actief in de beroepspraktijk en worden door de opleiding voor een beperkt aantal uren 'ingehuurd' om onderwijs te verzorgen volgens de richtlijnen van de opleiding. De didactische kwaliteiten van de docenten passen goed bij de specifieke taak die zij binnen het onderwijsconcept van de opleiding hebben, zij beschikken over zeer goede beroepsspecifieke kwalificaties en zij fungeren als rolmodel voor de studenten. Ze zijn zeer enthousiast, betrokken en gemotiveerd en de studenten zijn lovend over hun docenten. Het panel is van oordeel dat de docenten een zeer sterk punt van de opleiding vormen en complimenteert de opleiding hiermee. De docenten worden door de opleiding zorgvuldig ingewerkt en begeleid en de vestigingsmanagers houden adequaat toezicht op de samenhang binnen het curriculum en eventuele overlap tussen vakken. Het panel adviseert de opleiding om het percentage mastergeschoolde docenten verder te verhogen. Ook de kwalificaties van de vaste staf (onder andere de verschillende begeleiders) zijn naar oordeel van het panel goed. Wel zou de vaste staf in de ogen van het panel nog beter aangehaakt kunnen zijn aan de landelijke ontwikkelingen en trends in de hbo-wereld.

In lijn met de plannen van de opleiding zelf, adviseert het panel de opleiding om de reeds aanwezige aandacht voor professionalisering van docenten en begeleiders op het gebied van toetsing verder te verstevigen via BKE-scholingstrajecten.

Standaard 7: Voorzieningen

Het panel beoordeelt standaard 7 als voldoende.

Het panel concludeert dat de huisvesting en de materiële voorzieningen sober, maar functioneel en toereikend zijn voor de realisatie van het programma. Het panel adviseert de opleiding aandacht te besteden aan de modernisering van de digitale voorzieningen.

Standaard 8: Begeleiding

Het panel beoordeelt standaard 8 als goed.

Het panel is van oordeel dat de verschillende vormen van begeleiding en de informatievoorziening aan studenten de studievoortgang goed borgen en uitstekend aansluiten bij de behoefte van de studenten. Het panel concludeert dat de opleiding een stevige begeleidingsstructuur kent die, zeker in het eerste jaar, intensief is en gekenmerkt wordt door veel structuur, sturing en maatwerk. Gedurende de opleiding wordt steeds meer zelfstandigheid van studenten verwacht. De studie- en studentbegeleiding richt zich op persoonlijke en studiegerelateerde zaken. Conform het onderwijsconcept ligt daarbij de nadruk op discipline, het ontwikkelen van de juiste attitude, werkhouding en mindset en het tijdig en met goed resultaat afronden van programmaonderdelen. Tevens vormt de beroepspraktijkvorming een belangrijk aspect van de studie- en studentbegeleiding. Begeleiding wordt verder geboden via steunlessen, verdiepingslessen en studie-uren. Daarnaast biedt de opleiding adequate begeleiding bij (Senior)projecten, stages en het praktijkgericht onderzoek in de eindfase. De informatievoorziening binnen de opleiding verloopt goed.

Standaard 9: Kwaliteitszorg

Het panel beoordeelt standaard 9 als goed.

Het panel concludeert dat de opleiding over een gedegen kwaliteitszorgsysteem beschikt waarin relevante stakeholders als studenten, docenten, alumni, het werkveld en de examencommissie actief zijn betrokken. De opleiding maakt gebruik van kwalitatief goede en passende meetinstrumenten en de evaluatiecyclus is volgens het panel strak vormgegeven. Naast de meer formele middelen gebruikt de opleiding ook meer informele middelen om feedback te krijgen op haar kwaliteit en deze te monitoren. Bovendien is zij transparant over haar kwaliteit in haar communicatie naar de verschillende doelgroepen.

Standaard 10: Toetsing

Het panel beoordeelt standaard 10 als voldoende.

Het panel concludeert dat de opleiding beschikt over een systeem van toetsing dat voldoende adequaat is. De uitgangspunten van het beleid rondom toetsing, zoals deze zijn vastgelegd in het 'Handboek Examinering EuroCollege Hogeschool' (september 2018) zijn degelijk. De opleiding beschikt over een overzichtelijk examenplan en hanteert een gevarieerd palet aan toetsvormen dat goed past bij de inhoud van de betreffende vakken en de leerdoelen. Docenten worden ondersteund bij de toetsconstructie door stafleden en het examenbureau voert de uitvoerende processen rondom de toetsing adequaat uit. Het panel vindt de kwaliteit van zowel de toetsen als de beoordelingen goed. De toetsen zijn valide en betrouwbaar. De beoordelingscriteria zijn in lijn met de leerdoelen van de vakken en het beoogde niveau van de opleiding. Bovendien zijn de toetsing en beoordeling transparant.

De *systematiek* van de kwaliteitsborging rondom toetsing is adequaat vormgegeven. Toetsbundels met onder andere toetsmatrijzen, tentamens, antwoordmodellen en cesuur dienen voor toetsafname ter controle aan de examencommissie te worden voorgelegd. Na de toetsafname volgt een evaluatie en er is voorzien in een extra controle op het eindniveau door een derde beoordelaar. De examencommissie en toetscommissie zijn daarnaast bezig een inhaalslag te maken als het gaat om de kwaliteitsborging van de toetsing op *toetstechnisch/inhoudelijk* vlak. Het panel heeft in dit verband veel goede verbetermaatregelen vernomen die in de afgelopen periode zijn opgepakt, zoals de nauwkeurige evaluatie van

toetsmatrijzen, grondige screening van toetsen en steekproefsgewijze evaluatie van PGO-afstudeerverslagen en trainingen van docenten op het gebied van toetsing. Op grond daarvan concludeert het panel dat de examencommissie aan haar wettelijke borgingstaken voldoet.

Met het oog op de wettelijke onafhankelijkheid van de examencommissie van het management vraagt het panel aandacht voor een betere functiescheiding. Deze aanbeveling geldt ook met betrekking tot de scheiding van taken en verantwoordelijkheden van de examencommissie en toetscommissie. Ten slotte adviseert het panel de examencommissie zo spoedig mogelijk docenten formeel aan te wijzen als examiner en hierbij de kennis op het gebied van toetsing mee te laten wegen. Het panel adviseert tevens om onder het beheer van de onafhankelijke voorzitter van de examencommissie en in overleg met het management een aparte lijst van aangewezen examinatoren aan te leggen.

Standaard 11: Gerealiseerde leerresultaten

Het panel beoordeelt standaard 11 als onvoldoende.

Het panel concludeert na bestudering van een representatieve selectie van afstudeerwerken (PGO's) dat deze een aantal sterke aspecten kennen. Zo laten zij een stevige theoretische basis zien, met name op het gebied van Marketing. Daarnaast zijn de PGO's ook onderzoekstechnisch degelijk en is de taalkundige verwerking in orde. Anderzijds vertonen de PGO's ook een aantal zwakten op grond waarvan het panel in een te groot aantal gevallen de realisatie van de beoogde leerresultaten onvoldoende aangetoond acht. De belangrijkste tekortkomingen betreffen de praktische c.q. toepasbare waarde, de herleidbaarheid van resultaten en (cijfermatige) onderbouwing van aanbevelingen en het internationale aspect. Het beoordelingsformulier is tamelijk fragmentarisch en eveneens erg gericht op de empirische cyclus en juist weinig gericht op toepassing. Het panel heeft geconstateerd dat ook de opleiding zelf al tot deze conclusies is gekomen en al zoekende is naar hoe het PGO meer praktijkgericht ingestoken kan worden. Het panel adviseert in dit verband te overwegen het Senior Project, dat het panel veel potentie vindt hebben, aan te passen en om te bouwen tot afstudeerwerk. Ook adviseert het panel de opleiding om over de vormgeving van het eindwerk te sparren met andere relevante hbo-opleidingen, waaronder ook reguliere (bekostigde) opleidingen. Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding al concrete en adequate acties heeft ondernomen om tot een betere kwaliteit PGO's te komen. Tezamen met de reeds ingezette stevigere inhoudelijke kwaliteitsborging van de toetsing acht het panel het realistisch en haalbaar voor de opleiding om binnen maximaal twee jaar de geconstateerde tekortkomingen te repareren. Het panel adviseert dan ook om de opleiding een hersteltraject te bieden, zodat zij in een herbeoordeling de gewenste kwaliteit alsnog kan laten zien.

Het panel constateert dat alumni snel hun weg vinden op de arbeidsmarkt en door het werkveld gewaardeerd worden om hun kwaliteiten en mindset. Het zijn echt jonge ondernemers of ondernemende managers.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
Introductie.....	9
Karakteristiek.....	11
Standaard 1 Beoogde leerresultaten.....	12
Standaard 2 Programma: oriëntatie.....	16
Standaard 3 Programma: inhoud.....	19
Standaard 4 Programma: leeromgeving.....	21
Standaard 5 Instroom.....	24
Standaard 6 Personeel.....	25
Standaard 7 Voorzieningen.....	28
Standaard 8 Begeleiding.....	29
Standaard 9 Kwaliteitszorg.....	31
Standaard 10 Toetsing.....	33
Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten.....	37
Eindoordeel.....	40
Aanbevelingen.....	42
Bijlagen.....	44
Bijlage 1 Bezoekprogramma.....	45
Bijlage 2 Bestudeerde documenten.....	47

Introductie

Dit rapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding International Business & Entrepreneurship (voltijd) die wordt aangeboden door EuroCollege Hogeschool in Amsterdam, Rotterdam en Utrecht. De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat voorafgaand aan de beoordeling is goedgekeurd door de NVAO.

De beoordeling is uitgevoerd conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland* (NVAO, september 2016). Hierbij is het kader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling gehanteerd. Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel en bevat enkele aanbevelingen voor de opleiding.

Het visitatiebezoek heeft plaatsgevonden op 31 januari-1 februari 2019 op de vestiging te Rotterdam.

Het visitatiepanel bestond uit de volgende personen:

- De heer drs. P.N. (Paul) Ganzeboom (voorzitter), Dean International Business School van de Hanzehogeschool Groningen University of Applied Sciences en voorzitter van de sectorraad van het Hoger Economisch Onderwijs (Vereniging Hogescholen);
- De heer J. (Johan) van Hees, Interim Executive, Interim CEO, Interim CRO bij JBR Interim Executives en Change Inc.;
- De heer drs. J. (Jacob) Remijnse, Managing director bij Penta-C Management Consultants en Managing director bij J.G. Remijnse Holding BV.;
- De heer ir. J.P. (Jan) Spruijt, docent Business Innovation bij Hogeschool Avans, eigenaar van Innovative Dutch en mede-eigenaar van OpenInnovation.eu;
- De heer H. (Hidde) Sickmann (studentlid), vierdejaars student Small Business and Retail Management aan de Hogeschool Utrecht.

Mevrouw drs. G.M. (Mariëlle) Klerks, zelfstandig adviseur, fungeerde als secretaris van het panel.

De beoordeling maakt deel uit van een clusterbeoordeling. Afstemming tussen de verschillende deelpanelen binnen het cluster heeft plaatsgevonden door de vergelijkbare instructie van de panelleden ten aanzien van het beoordelingskader. Daarnaast is afstemming geborgd door de overlap in de samenstelling van de verschillende deelpanelen. Elke visitatie heeft betrekking op één individuele opleiding. Niettemin kunnen de panelleden die deelnemen in verschillende deelpanelen van een visitatiegroep, als dit relevant is, bij visitaties reflecteren op visitaties die al eerder binnen de visitatiegroep hebben plaats gevonden alsmede op aankomende visitaties. Ten slotte is afstemming tussen de verschillende deelpanelen geborgd door het inzetten van zoveel mogelijk dezelfde voorzitters en secretarissen binnen de visitatiegroep.

De beoordeling van de standaarden heeft betrekking op alle drie de opleidingslocaties, tenzij anders is aangegeven. De opleiding heeft ten behoeve van de beoordeling een zelfevaluatie rapport aangeleverd. De vorm en inhoud daarvan voldoen aan de eisen van het betreffende NVAO-beoordelingskader. Het panel heeft het zelfevaluatie rapport bestudeerd, alsmede een representatieve steekproef van afstudeerwerken die in 2016-2017 en 2017-2018 zijn geproduceerd op de locatie Rotterdam. De nieuwere locaties Utrecht en Amsterdam kenden ten tijde van de visitatie nog geen afgestudeerden van de opleiding. Het zelfevaluatie rapport en de andere documentatie die de opleiding heeft aangeleverd hebben het panel samen met de

mondeling verstrekte informatie in staat gesteld tot een weloverwogen oordeel te komen. Het panel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Haren, April 2019

Panelvoorzitter

Secretaris

Dhr. drs. P.N. Ganzeboom

Mw. drs. G.M. Klerks

Karakteristiek

De hbo-bacheloropleiding International Business & Entrepreneurship (IBE) beoogt ondernemers en intrapreneurs ('ondernemende managers') op te leiden met een stevige mentaliteit en een op succes gefocuste mindset. Binnen de opleiding bestaat de mogelijkheid om focus aan te brengen op ondernemerschap specifiek binnen Aziatische markten (minor International Business & Asian Markets) of op financiële vraagstukken binnen ondernemingen (Minor International Business & Finance). De bachelor IBE is een versnelde en begeleide voltijdse, driejarige opleiding (240 EC). De opleiding bestaat sinds 2012 en wordt vrijwel identiek aangeboden in Rotterdam en op de twee jongere vestigingen van de hogeschool in Amsterdam en Utrecht. In studiejaar 2018-2019 biedt de opleiding onderwijs aan 133 studenten.

De opleiding IBE maakt samen met de opleidingen International Event Management (met 1 minor International Toerisme Management) en International Hotel & Hospitality Management onderdeel uit van EuroCollege Hogeschool (hierna: 'EuroCollege'). EuroCollege is een particuliere hogeschool die in 1949 is opgericht. Haar missie kenmerkt zich door een geheel eigen benadering van het onderwijs. Centraal hierbij staat, naast het ontwikkelen van kennis en vaardigheden, het ontwikkelen van een positieve en op actie gerichte, stevige mindset en mentaliteit waarmee een student zijn carrière en persoonlijke leven doelgericht kan vormgeven. Tevens hecht de hogeschool grote waarde aan het aanleren van gedrag dat past bij een professionele, op succes gerichte houding en structuur¹. Het is de overtuiging van EuroCollege dat het hebben van een juiste mindset en instelling studenten een voorsprong geeft op de arbeidsmarkt op hun concurrenten.

De drie vestigingen van EuroCollege in Amsterdam, Rotterdam en Utrecht worden elk geleid door een vestigingsdirecteur. De leiding over de gehele hogeschool ligt in handen van de directeur en het team van vestigingsdirecteuren. Onderwijs en direct daaraan gerelateerde zaken worden geboden door docenten die beroepshalve actief zijn in het bedrijfsleven. Vaste stafleden verzorgen de begeleiding en overige ondersteuning van studenten.

De opleiding IBE karakteriseert zich door de typische EuroCollege-insteek in het onderwijs, haar kleinschaligheid, een sterke praktijkgerichtheid en een internationale dimensie.

¹ Bron: Kritische reflectie Hbo bacheloropleiding International Business & Entrepreneurship, p. 6

De opleiding wordt op drie vestigingen aangeboden, waarbij er vrijwel geen verschillen zijn tussen de vestigingen. De bevindingen, overwegingen en oordelen van het panel op de standaarden hebben daarom betrekking op de opleiding op alle drie de vestigingen, tenzij anders is aangegeven.

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

In dit hoofdstuk beschrijft het panel de bevindingen, overwegingen en conclusies ten aanzien van de beoogde leerresultaten. Het panel beoordeelt deze standaard als **goed**.

Conclusie

Het panel concludeert dat de opleiding uitgaat van een goed uitgewerkt, passend en actueel beroepsbeeld, dat een uitstekend uitgangspunt vormt voor de verdere inrichting van de opleiding. De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn inhoudelijk relevant voor het kennisdomein en goed afgestemd op de verwachtingen en behoeften van het (internationale) beroepenveld. De overtuigend praktijkgerichte oriëntatie van de beoogde leerresultaten past goed bij een beroepsopleiding. Het panel is daarnaast van oordeel dat de beoogde leerresultaten op heldere wijze zijn gerelateerd aan de (internationaal erkende) Dublindescriptoren voor het bachelorniveau en dat zij duidelijk het bachelorniveau reflecteren. Daarnaast zijn zij ook afgestemd op de internationale eisen mede door de aansluiting op het eindverslag 'Ondernemerschap in beroepsonderwijs en -opleiding' van de deskundigengroep van de Europese Commissie. In de beoogde leerresultaten komen bovendien de internationale oriëntatie van de opleiding en het eigen profiel met een focus op het aankweken van een specifieke ondernemer(schap)smentaliteit duidelijk tot uitdrukking. Het panel is tevreden over de (minimale) aanpassingen in het beroeps- en opleidingsprofiel en de beoogde leerresultaten die vanaf cohort 2019 zullen worden gehanteerd. Deze hebben met name betrekking op diversiteit (cross-culturele aspecten) een uitwerking van het leerdoel innovatie, meer aandacht voor businesssystemdenken en duurzaamheid. Het panel adviseert hierbij tevens goed oog te blijven houden voor aspecten van informatisering/automatisering die van belang zijn in de verschillende geledingen van een onderneming. Verder kan volgens het panel overwogen worden om in het nieuwe profiel en de nieuwe beoogde leerresultaten de onderdelen finance en human resource management nog verder te versterken.

Ten slotte concludeert het panel dat de nauwe betrokkenheid van het werkveld een sterk punt is van de opleiding. Door de nauwe contacten met het werkveld is de opleiding naar oordeel van het panel uitstekend aangehaakt op de beroepspraktijk.

Onderbouwing

Beroepsprofiel en eindkwalificatie

De opleiding stelt zich tot doel jonge ambitieuze studenten op te leiden tot ondernemer (entrepreneur) of tot ondernemende managers (intrapreneur). De focus van de opleiding ligt nadrukkelijk op de ondernemer en ondernemerschap en is erop gericht ondernemendheid en ondernemersvaardigheden bij studenten te ontwikkelen en aan te scherpen. Binnen de opleiding

bestaat de mogelijkheid om via een minor focus aan te brengen op ondernemerschap specifiek binnen Aziatische markten (minor International Business & Asian Markets (IBA)) of op financiële vraagstukken binnen ondernemingen (Minor International Business & Finance (IBF)).

Het panel stelt vast dat de opleiding ten tijde van de visitatie werkt aan de overgang naar een nieuw beroeps- en opleidingsprofiel en nieuwe beoogde leerresultaten. Deze wijken slechts minimaal af van het in studiejaar 2018-2019 nog geldende beroeps- en opleidingsprofiel en de beoogde leerresultaten die de opleiding sinds haar start in 2012 hanteert. Deze zijn ontleend aan het landelijk erkende beroeps- en opleidingsprofiel van de opleiding hbo-bachelor Small Business and Retail Management. Zonder afbreuk te doen aan de kern ervan, heeft de opleiding in nauwe samenspraak met de Werkveldcommissie IBE aan dit profiel een eigen kleur gegeven door het op onderdelen te verrijken, met name op het gebied van de nagestreefde mentaliteit of mindset. Hierbij heeft de opleiding zich tevens laten inspireren door het eindverslag van de deskundigengroep van het Directoraat-Generaal Ondernemingen en Industrie van de Europese Commissie 'Ondernemerschap in beroepsonderwijs en -opleiding' (2009).

Het panel stelt vast dat de opleiding uitgaat van een helder geformuleerd, passend en actueel beroepsprofiel. Een ondernemer beschikt volgens de opleiding allereerst over de nodige kennis en vaardigheden op het gebied van de belangrijkste vakgebieden, zoals financiën, marketing en sales, recht en management en organisatie. Hierbij gaat het er niet om dat de ondernemer alle facetten van bedrijfsvoering tot in de details beheerst, maar dat hij of zij voldoende kennis van deze domeinen heeft om tot conceptontwikkeling te kunnen komen en een onderneming te kunnen opzetten en/of daaraan leiding te kunnen geven. Minstens even belangrijk is daarnaast de typische ondernemersmentaliteit en een set van eigenschappen die gedeeltelijk sterk samenhangen met de persoon van de ondernemer. Het gaat hierbij om eigenschappen als het vermogen tot initiëren, analyseren, uitvoeren, realiseren, het zien en benutten van kansen, passie, volharding en besluitvaardigheid. Typische beroepen of functies waarin afgestudeerden terecht komen zijn die van ondernemende manager, zelfstandig ondernemer in een eigen bedrijf of overgenomen familiebedrijf, of intrapreneur in andermans bedrijf.

De huidige (wereld)economie kenmerkt zich door een grote dynamiek. De 'Studiegids Hbo opleiding Business & Entrepreneurship' (augustus 2018) beschrijft dat de digitalisering en de elkaar in rap tempo opvolgende nieuwe technologieën en product- en diensteninnovaties zorgen voor continue veranderingen. Daardoor komen bestaande economische structuren, traditionele businessmodellen en het denken over winstmaximalisatie onder druk te staan. Nieuwe manieren van organiseren, verdienen en ondernemen ontstaan met een toenemende aandacht voor duurzaamheid. Daarnaast is sprake van een voortschrijdende globalisering en zijn ook de spelers in het veld aan verandering onderhevig. Zo neemt voor Europa de concurrentie toe door de opkomst van mogendheden als China en India. De Aziatische markt stelt bovendien andere eisen aan ondernemers. De opleiding wil studenten zodanig opleiden dat zij de juiste ondernemende houding, mindset, kennis en (ondernemerschaps)vaardigheden hebben ontwikkeld om in deze actuele, dynamische economische context succesvol zelfstandig te kunnen ondernemen. Een sterke innerlijke motivatie om ambities te realiseren is hierbij essentieel. Denkracht, visie en ambitie en een bewustzijn van de actuele internationale context zijn belangrijke factoren als het gaat om het adequaat kunnen inspelen op de snelle veranderingen en het ontwikkelen van nieuwe manieren van organiseren, verdienen en ondernemen. Ten slotte zijn zelfreflectie en zelfinzicht onontbeerlijk om eventueel ontbrekende kennis en expertise te organiseren en een adequaat team van medewerkers aan te trekken.

Het panel stelt vast dat de opleiding het beroepsprofiel en haar doelstellingen adequaat en herkenbaar heeft vertaald naar een samenhangende set van leerdoelen. Deze leerdoelen zijn onderverdeeld in drie leerdoelclusters die gezamenlijk de beoogde leerresultaten van de opleiding vormen:

1. *Algemene beroepsleerdoelen.* Deze leerdoelen hebben onder andere betrekking op kennis, inzicht en vaardigheden op commercieel, financieel en economisch terrein, planning en organisatie, onderzoek doen of communicatie.
2. *Vakspecifieke beroepsleerdoelen.* Deze leerdoelen richten zich op het verwerven van kennis, inzicht en vaardigheden op het gebied van creatie, innovatie & concept- en productontwikkeling of het ontwikkelen van een ondernemingsplan of het opzetten en leiden van een onderneming.
3. *Persoonlijke leerdoelen.* Deze leerdoelen zijn voornamelijk gericht op de typische ondernemerschapseigenschappen en -mentaliteit.

In de 'Studiegids Hbo opleiding Business & Entrepreneurship' (augustus 2018) beschrijft de opleiding op heldere en overtuigende wijze hoe de beoogde leerresultaten zijn gerelateerd aan de Dublindescriptoren voor het bachelorniveau.

Het panel is positief over de beoogde leerresultaten van de opleiding. De beoogde leerresultaten zijn inhoudelijk relevant voor het kennisdomein en zijn goed afgestemd op de verwachtingen en behoeften van het (internationale) beroepenveld. Daarnaast is de oriëntatie van de beoogde leerresultaten overtuigend praktijkgericht en daarmee passend voor een beroepsopleiding. Op grond van de heldere relatering aan de (internationaal erkende) Dublindescriptoren is het panel bovendien van mening dat zij duidelijk het bachelorniveau reflecteren. Afstemming op de internationale eisen is bovendien geborgd door een adequate aansluiting op het eindverslag van de deskundigengroep van de Europese Commissie. Daarbij stelt het panel vast dat de opleiding een herkenbare internationale focus heeft. Deze internationale focus komt in de beoogde leerresultaten tot uitdrukking bij zowel de algemene als de vakspecifieke beroepsleerdoelen. Bij de algemene leerdoelen gebeurt dit onder meer op vakinhoudelijk gebied (bijv. Marketing & Sales), bij het leerdoel Leidinggeven & coachen ('interculturele verschillen en processen vaststellen en hanteren'), maar vooral ook bij het leerdoel communicatie. Hierin is bijvoorbeeld het C1 niveau (ERK) vastgelegd als het beoogde schriftelijke en mondelinge taalvaardigheidsniveau en is het beoogde leerdoel opgenomen dat de afgestudeerde IBE 'in staat is om in professionele cross-culturele contacten rekening te houden met onderlinge verschillen tussen mensen en groepen'. Bij de vakspecifieke leerdoelen krijgen internationale aspecten handen en voeten in het leerdoel 'Global context' waarin bijvoorbeeld is opgenomen dat 'de opgeleide ondernemer zicht heeft op internationale en nationale trends en ontwikkelingen op het gebied van politiek, (nieuwe) economie en maatschappij'.

Zoals hierboven reeds aangeduid, zal de opleiding vanaf cohort 2019 een licht aangepast beroepsprofiel en licht aangepaste beoogde leerresultaten hanteren. Het panel heeft tot zijn tevredenheid vernomen dat de opleiding zich bij dit nieuwe beroepsprofiel en de nieuwe beoogde leerresultaten laat voeden door verschillende en relevante bronnen, zoals:

1. Het nieuwste landelijk erkende beroeps- en opleidingsprofiel Ondernemerschap & Retail Management (2017);
2. Het beroepsprofiel International Business;

3. Een benchmark met relevante opleidingen die overeenkomsten vertonen met IBE, zoals de op ondernemen gerichte afstudeerrichting van de opleiding Commerciële Economie van de Hogeschool van Amsterdam en de BBA Entrepreneurship van de particuliere opleider Team Academy;
4. Het rapport OECD Skills Studies Supporting Entrepreneurship and Innovation in Higher Education in the Netherlands (2018);
5. Input van de werkveldcommissie.

Het panel heeft uit de kritische reflectie en van het management vernomen dat de aanpassingen vooral betrekking zullen hebben op diversiteit (cross-culturele aspecten) een stevigere uitwerking van het leerdoel innovatie (continue gerichtheid op verbetering binnen de onderneming) en meer aandacht voor businesssystemdenken, vanuit de gedachte dat het succes van innovatieve ideeën voor een onderneming afhankelijk is van het onderliggende systeem of de organisatie. Tevens zal ook de aandacht voor duurzaamheid toenemen. Het panel kan zich goed vinden in deze aanpassingen op het beroepsprofiel en de beoogde leerresultaten. Daarbij adviseert het panel de opleiding er goed oog voor te blijven houden dat aspecten van informatisering/automatisering die van belang zijn in de verschillende geledingen van een onderneming (bijv. betreffende communicatie met de omgeving of ondersteuning van bedrijfsprocessen (werkstromen) of transactieverwerkende processen) voldoende in de beoogde leerresultaten zijn vertegenwoordigd. Verder geeft het panel de opleiding ter overweging mee om in het nieuwe profiel en de nieuwe beoogde leerresultaten de onderdelen finance en human resource management verder te versterken.

Profilering

De opleiding profileert zich volgens het panel op twee aspecten:

1. Geheel in lijn met de EuroCollege-brede visie, staat ook in de opleiding IBE het ontwikkelen van een stevige mindset en mentaliteit centraal. Het panel is van mening dat de opleiding zich van verwante opleidingen overtuigend onderscheidt door haar uitgesproken focus op het aankweken van een specifieke ondernemersmentaliteit, persoonlijke eigenschappen en specifieke houding/gedrag, zoals die gebruikelijk zijn in het bedrijfsleven. Het gaat hierbij om zaken als ondernemendheid, het streven om het maximale uit jezelf te halen, wilskracht, het tonen van veerkracht en doorzettingsvermogen, de bereidheid hard te werken en een strikte naleving van deadlines. Door studenten gedurende de opleiding te trainen op deze kenmerkende mentaliteit en de bijbehorende houding/gedrag, beoogt de opleiding haar studenten een goede voorbereiding te geven op de realiteit van de beroepspraktijk en daarmee een voorsprong op afgestudeerden van aanverwante opleidingen te bieden.
2. Door het aanbieden van de opleiding in drie jaar in plaats van de voor een bacheloropleiding standaard vier jaar.

Werkveld

De opleiding heeft zeer nauwe connecties met het werkveld, zo stelt het panel vast. Op verschillende manieren vindt afstemming met het werkveld plaats. Dit gebeurt allereerst doordat de opleiding voor het geven van onderwijs uitsluitend docenten inzet die beroepshalve actief zijn in het bedrijfsleven (zie verder Standaard 6 Personeel). Verder vindt afstemming met het werkveld plaats via gastcolleges, praktijkopdrachten en -projecten (bijv. het Senior Project) en via stages. Ook is het werkveld adviserend betrokken bij de beoordeling van opdrachten of projecten. Daarnaast is er een actieve werkveldcommissie. Het panel heeft tijdens het bezoek gesproken met leden van de Werkveldcommissie. Deze vertelden het panel dat de commissie zes keer per

jaar bij elkaar komt. De commissie geeft gevraagd advies, zoals bij de aanpassing van het beroepsprofiel en de beoogde leerresultaten. Tevens geeft de werkveldcommissie ook op eigen initiatief adviezen aan de opleiding. De werkveldcommissieleden gaven aan dat adviezen door de opleiding serieus worden genomen en vaak worden opgevolgd. Zo gaf de commissie bijvoorbeeld het advies bij één van de vakken de literatuur (een boek) aan te passen. Dit advies is het jaar daarop direct opgevolgd. Het panel is van mening dat de opleiding door de nauwe contacten met het werkveld uitstekend is aangehaakt op de beroepspraktijk.

Standaard 2 Programma: oriëntatie

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

In dit hoofdstuk beschrijft het panel de bevindingen, overwegingen en conclusies ten aanzien van de beoogde leerresultaten. Het panel beoordeelt deze standaard als **goed**.

Conclusie

Het panel concludeert dat het programma studenten volop de mogelijkheden biedt passende beroeps- en onderzoeksvaardigheden te realiseren. Op verschillende manieren wordt invulling gegeven aan de ontwikkeling van beroepsvaardigheden. De opleiding kent met de Werkoriëntatie, Zomerstage, het Senior Project en de Eindstage een stevige praktijklijn die in totaal 81 EC behelst. Het panel is positief over de praktijklijn en de mooi vormgegeven opbouw van de praktijkonderdelen die een graduele toename in complexiteit en gevraagde zelfstandigheid laat zien. Het panel vindt bovendien dat er een goede koppeling wordt gemaakt tussen de reflectie op de persoonlijke ontwikkeling van (beroeps)vaardigheden en kenmerkende ondernemende eigenschappen en de invulling van de verschillende praktijkonderdelen. Hiermee geeft de opleiding handen en voeten aan haar streven studenten toe te rusten met de typische ondernemersvaardigheden en -mentaliteit die zij beoogt. Het panel is van mening dat de ontwikkeling van ondernemersvaardigheden nog aan balans zou kunnen winnen door nog meer aandacht in het programma voor exploratie (het creëren van kansen) naast de aandacht voor exploitatie (het benutten van kansen die zich voordoen).

Het panel is eveneens positief over de onderzoeksleerlijn die bestaat uit vijf vakken die verspreid over de drie studiejaren worden aangeboden. De onderzoeksleerlijn is adequaat vormgegeven en rust studenten toe met de benodigde onderzoeksvaardigheden. Het panel complimenteert de opleiding met het Senior Project. Het project is een mooi voorbeeld van onderzoek ten dienste van de praktijk en borgt volgens het panel een goede koppeling tussen (onderzoeks)theorie en praktijk.

Onderbouwing

Beroepsvaardigheden

Studenten ontwikkelen hun beroepsvaardigheden gedurende het gehele programma. Dit gebeurt in belangrijke mate via de praktijkervaring die zij opdoen bij de praktijkonderdelen die op evenwichtige wijze over het programma zijn verdeeld. De praktijkonderdelen laten in de loop van het programma een opbouw zien in complexiteit van de taken en de mate van zelfstandigheid die van studenten bij het functioneren wordt verwacht. Studenten werken bij de praktijkonderdelen

steeds bij een ander bedrijf en in een andere functie om zoveel mogelijk verschillende ervaringen te kunnen opdoen.

Het eerst praktijkonderdeel betreft de Werkoriëntatie (9 EC) van zes weken aan het einde van het eerste semester in jaar 1. De student doet binnen het werkoriëntatiebedrijf ervaring op met voornamelijk operationele werkzaamheden. De Werkoriëntatie betreft nog geen echte stage, maar is bedoeld als een eerste kennismaking van de student met de realiteit van het bedrijfsleven. De opzet is dat de student een realistischer beeld krijgt van de beroepspraktijk en inzicht krijgt in wat hij zelf nog moeten leren. Studenten worden tijdens de lessen beroepspraktijkvoorbereiding (BPV) voorbereid op de Werkoriëntatie. Tijdens de Werkoriëntatie reflecteren studenten op de ontwikkeling van hun persoonlijke eigenschappen en (beroeps)vaardigheden en stellen zij aan de hand van het beroepsprofiel een persoonlijk ondernemersprofiel op, waarbij zij aangeven welke eigenschappen en (beroeps)vaardigheden zij nog moeten ontwikkelen.

Aan het einde van jaar 1 starten studenten vervolgens met de Zomerstage (20 EC). De Zomerstage duurt drie maanden en studenten werken fulltime in een stagebedrijf. Tijdens de BPV-lessen worden zij op de praktijk en het lopen van de Zomerstage voorbereid. De Zomerstage is beroepsopleidend en studenten werken aan de hand van vooraf geformuleerde persoonlijke leerdoelen aan de ontwikkeling van hun (beroeps)vaardigheden en ondernemende eigenschappen. Zij verrichten in het stagebedrijf zelfstandig operationele werkzaamheden.

In jaar 2 volgt vervolgens het Senior Project (10 EC). Bij het Senior Project werken studenten in groepjes aan een 'real life' project en doen zij onderzoek (zie Onderzoeksvaardigheden). Het kan hierbij gaan om een opdracht vanuit een bedrijf, het ontwikkelen van een concept of een eigen startup. In vergelijking met de Zomerstage is er bij het Senior Project duidelijk sprake van een grotere complexiteit en meer zelfstandigheid van studenten. Tijdens het Senior Project integreren studenten de tot dusverre geleerde theorie en de praktijk en voeren zij het project als ondernemende manager uit. Hierbij doen zij uiteraard weer nieuwe kennis en vaardigheden op.

Aan het einde van het tweede jaar start vervolgens de Eindstage (42 EC). Deze start na een kick-off in juni en duurt minimaal zeven maanden. Op grond van de persoonlijke ontwikkeling tijdens de Zomerstage en gerelateerd aan het beroepsprofiel formuleren studenten bij de BPV-lessen opnieuw aan welke persoonlijke en ondernemende eigenschappen en (beroeps)vaardigheden zij verder werken gedurende de Eindstage. Ook de eindstage is beroepsopleidend. Tijdens de stage vervult de student ook leidinggevende taken binnen het stagebedrijf. De student dient te laten zien complexere problemen die zich bij de werkzaamheden voordoen zelfstandig te kunnen oplossen en over de kennis en vaardigheden te beschikken van een beginnend beroepsbeoefenaar. Tevens voert de student zelfstandig een complexe opdracht en/of onderzoek uit (zie Onderzoeksvaardigheden en Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten). Het panel heeft een overzicht gezien van de stagebedrijven waar studenten in 2016 en 2017 hun Eindstage hebben gelopen. Het panel vindt de keuze van de stagebedrijven prima. Wel geeft het panel de opleiding in het licht van de gekozen internationale focus mee om te reflecteren op de vraag of het internationale aspect in de stages wellicht kan worden vergroot en in hoeverre dit wenselijk is. Zo kan bijvoorbeeld gedacht worden aan meer internationale stagebedrijven of meer internationaal georiënteerde stageopdrachten. Dit zou volgens het panel kunnen bijdragen aan de mogelijkheden voor studenten om bijvoorbeeld hun interculturele competenties verder te ontwikkelen (zie verder opmerking over internationalisering onder standaard 3).

Het management heeft het panel verteld dat voor de studenten die de IBA-minor volgen geldt dat zij verplicht zijn om in Azië hun stages te lopen. Studenten die de IBF-minor volgen dienen hun stages op een financiële afdeling van een onderneming te lopen.

Het panel stelt vast dat afgezien van de praktijkonderdelen ook op andere manieren invulling wordt gegeven aan de ontwikkeling van beroepsvaardigheden. Zo wordt er jaarlijks een business trip georganiseerd naar een BRIC-land (Brazilië, Rusland, India, China) en bepaalt de opleiding studenten bij algemeen geldende omgangsvormen, regels en etiketten in het bedrijfsleven (bijvoorbeeld door het hanteren van een wekelijkse 'business suit-dag'). Daarnaast spelen ook de docenten die tevens in het bedrijfsleven werken een belangrijke rol bij het aanleren van de beroepsvaardigheden (zie Standaard 4 Programma: leeromgeving en Standaard 6 Personeel). Uit de NSE van 2018 blijkt dat studenten zeer tevreden zijn met de voorbereiding op de beroepsloopbaan/beroepspraktijk door de opleiding. Zij waarderen dit onderdeel met een score van 4,43 op een vijfpuntschaal.

Het panel is positief over de stevige praktijklijn. De praktijkonderdelen vertonen volgens het panel een mooie opbouw. Ook is het panel positief over de mate waarin de opleiding reflectie op de persoonlijke ontwikkeling van de (beroeps)vaardigheden en ondernemende eigenschappen koppelt aan de invulling van de verschillende praktijkonderdelen. Hiermee geeft de opleiding handen en voeten aan haar streven studenten toe te rusten met de typische ondernemersvaardigheden en -mentaliteit die zij beoogt.

Het valt het panel op dat de opleiding bij de ontwikkeling van de ondernemerschapvaardigheden sterk stuurt op oplossingsgerichtheid en inventiviteit bij de studenten. Studenten wordt geleerd om kansen die zich voordoen te benutten en deze benadering focust zich dus op exploitatie ('effectuation' of Kirznerian-approach). Het tegenovergestelde van deze benadering is exploratie. Hierbij worden kansen, die niet zomaar voorbijkomen, *gecreëerd* vanuit een visie op de toekomst en/of ontwikkelingen in de markt ('causation' of Schumpeterian-approach). Het panel stelt vast dat de opleiding via bijvoorbeeld aandacht in het programma voor imagineering en trends wel degelijk ook exploratie stimuleert bij studenten. Wel is het panel van mening dat meer aandacht voor exploratie zou kunnen bijdragen aan een betere balans in het programma tussen de beide voor ondernemerschap essentiële benaderingen.

Onderzoeksvaardigheden

Aan de ontwikkeling van het onderzoekend vermogen besteedt de opleiding gedurende het gehele programma aandacht. Dit gebeurt via de onderzoekscyclus die bestaat uit vijf onderdelen. In jaar 1 volgen studenten het vak Onderzoek 2 (3 EC) waarin hen de basiskennis en -vaardigheden met betrekking tot de onderzoekscyclus worden aangeleerd. In jaar 2 volgen zij de vakken Onderzoek 3 (1 EC) en Onderzoek 4 (3 EC), waarin opnieuw aandacht besteed wordt aan de onderzoekscyclus, maar met een hogere moeilijkheidsgraad. Tevens wordt hierbij nader ingezoomd op het ontwerpgericht onderzoek. Deze vakken zijn direct gekoppeld aan het praktijkgerichte Senior Project, waarbij studenten in het kader van het 'real life' project een marktonderzoek of een onderzoek naar de levensvatbaarheid van een business idee moeten doen. Het panel vindt het Senior Project een mooi voorbeeld van onderzoek ten dienste van de praktijk en vindt dat met het project een goede koppeling tussen (onderzoeks)theorie en praktijk wordt gerealiseerd. In jaar 3 wordt van studenten verwacht dat zij zelfstandig de verschillende stappen in de onderzoekscyclus kunnen doorlopen en zelfstandig een praktijkgericht onderzoek

kunnen verrichten. In dit jaar doen studenten een afstudeeronderzoek, het Praktijkgericht Onderzoek (PGO), dat het sluitstuk van de opleiding vormt. Bij de vakken Praktijkgericht Onderzoek 5 (5 EC in totaal) en Praktijkgericht Onderzoek 6 (24 EC in totaal) worden studenten trainingen en sessies geboden op het gebied van praktijkgericht onderzoek en werken studenten aan hun onderzoeksvoorstel en onderzoeksverslag (Thesis).

Studenten gaven in de NSE van 2018 zeer tevreden te zijn met de mate waarin de opleiding hen onderzoeksvaardigheden aanleert. Voor het onderdeel 'wetenschappelijke vaardigheden' gaven zij een score van 4,17 op een vijfpuntschaal. Het panel is van mening dat de onderzoeksleerlijn studenten adequaat toerust met de benodigde onderzoeksvaardigheden.

Standaard 3 Programma: inhoud

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

In dit hoofdstuk beschrijft het panel de bevindingen, overwegingen en conclusies ten aanzien van de beoogde leerresultaten. Het panel beoordeelt deze standaard als **voldoende**.

Conclusie

Het panel concludeert dat de opzet van het programma wordt gekenmerkt door een graduele opbouw in complexiteit van de programma-inhouden en een geleidelijke verdieping en verbreding van kennis, inzicht en vaardigheden. Het curriculum is samenhangend en is ingedeeld in elkaar logisch opvolgende clusters van vakken die verspreid over de drie studie jaren worden aangeboden. De vakinhouden en de gebruikte literatuur zijn qua inhoud en niveau in overeenstemming met wat van een op ondernemerschap gerichte bacheloropleiding verwacht mag worden en voldoende up-to-date.

Het panel concludeert dat het onderwijsprogramma de beoogde leerresultaten afdekt. Wel adviseert het panel de opleiding met klem de beoogde leerresultaten van de opleiding op het gebied van internationalisering in het programma beter te borgen en studenten beter in staat te stellen om met name de interculturele competenties te verwerven.

Onderbouwing

Opzet

Het programma bestaat uit drie studie jaren van elk 80 EC (in totaal 240 EC). De opleiding wijkt hiermee bewust af van de standaard programma-inrichting, waarbij een studiejaar 60 EC omvat. De extra 20 EC per studiejaar worden mogelijk gemaakt doordat het programma voorziet in slechts een beperkt aantal vakantiedagen, in de zomerperiodes doorloopt en is gebaseerd op lange schooldagen (zie voor meer informatie over deze keuze Standaard 4, Didactisch concept/visie). De studie jaren kennen een indeling in semesters.

De opzet van het programma wordt gekenmerkt door een graduele opbouw in complexiteit van de programma-inhouden en een geleidelijke verdieping en verbreding van kennis, inzicht en vaardigheden. Het eerste jaar is inleidend van aard en legt een brede basis. Na een eerste basale theoretische kennismaking en de Werkoriëntatie volgt een verdere uitwerking en verbreding van de basis en wordt gestart met onderzoek. Na de Zomerstage volgen in het

tweede jaar meer verdiepings- en onderzoeksvakken en het vak Leidinggeven. Tevens werken studenten in dit jaar binnen het Senior Project aan een 'real life' project, waarin zij geacht worden theorie en praktijk met elkaar te verbinden en waarbij zij ervaring opdoen als ondernemende manager. In de zomer na het tweede jaar starten studenten met de Eindstage die in semester 5 of 6 van het derde studiejaar wordt afgerond. Tijdens de eindstage starten studenten tevens met hun afstudeeronderzoek (PGO). In jaar drie volgen studenten verder een cluster met workshops over International Business, lezen zij verdieplingsliteratuur (zie Inhoud) en ronden zij hun PGO af. Het curriculum is ingedeeld in elkaar logisch opvolgende clusters van vakken die verspreid over de drie studiejaar worden aangeboden. Het betreft vier algemene clusters, vijf beroepspecifieke/theoretische clusters en zes praktijkclusters. Binnen de algemene clusters vallen de algemeen vormende vakken als Bedrijfseconomie, Management & Organisatie, Communicatie, Argumenteren, Marketing of Ethiek. Binnen de beroepspecifieke/theoretische clusters vallen de vakken die specifiek zijn voor ondernemerschap, zoals Ondernemersvaardigheden 1, Trends 1, Businessmodellen, Ondernemingsplan, Business 2 of Duurzaam ondernemen. De praktijkclusters bevatten de verschillende praktijkonderdelen (zie Standaard 2), vakken als BPV, Studie- en Beroepsoriëntatie en Studievaardigheden, de onderzoeksvakken en de zogenaamde 'succesvakken' (zie Inhoud). Voor de IBA- en IBF-minoren zijn per semester enkele specifieke onderwijsonderdelen in het programma verwerkt, zo heeft het panel van het management vernomen.

Binnen elk type cluster (algemeen, beroepspecifiek/theoretisch en praktijk) wordt de graduele opbouw van het programma weerspiegeld in de vakken. Zo bevat het beroepspecifieke/theoretische Cluster Business & Ondernemerschap 1 bijvoorbeeld het vak Ondernemerschap 1. In het Cluster Business & Ondernemerschap 2 volgt vervolgens het vak Ondernemingsplan 2, in het Cluster Business & Ondernemerschap 3 het vak Ondernemingsplan 3 en in het Cluster Business & Ondernemerschap 4 het vak Ondernemingsplan 4. Zodoende ontstaat volgens het panel een mooie samenhang in het programma over de verschillende jaren. Samenhang wordt daarnaast ook bewerkstelligd door de alternatie van het aanbieden van inhoudelijke kennis en inzicht in de theorielessen en het vervolgens toepassen daarvan in de praktijkonderdelen. Hierdoor ontstaat volgens het panel een goede koppeling tussen theorie en praktijk, die mede door de aandacht voor (zelf)reflectie vanuit de BPV-lessen en de praktijkvoorbeelden van docenten (zie Standaard 4) verder gevoed en versterkt wordt.

Inhoud

De 'Studiegids Hbo opleiding Business & Entrepreneurship' (augustus 2018) bevat een overzicht van de verschillende vakken met bijbehorende leerdoelen, vakbeschrijvingen en literatuur. Het panel heeft de vakinhouden en overzichten van de gebruikte literatuur van de vakken bekeken en stelt tot zijn tevredenheid vast dat deze in overeenstemming zijn met wat van een op ondernemerschap gerichte bacheloropleiding verwacht mag worden. De literatuur is qua inhoud en niveau passend en up-to-date. Bij het bekijken van de literatuur viel het panel de verplichte leeslijst met verdieplingsliteratuur op. Naast drie vrije keuzetitels dienen studenten hierbij zes verdieplingsboeken te lezen die handboekoverstijgend en vakintegrerend zijn en inzoomen op zelfontwikkeling, ondernemerschap en trends. Tijdens het bezoek vertelde het management het panel dat de opleiding met deze literatuurlijst een bredere persoonlijke vorming van studenten wil stimuleren vanuit de 'Bildungs'-gedachte. Het panel vindt dit een waardevol element in het curriculum.

Het panel stelt vast dat het onderwijsprogramma de beoogde leerresultaten afdekt. Ook de persoonlijke leerdoelen uit de beoogde leerresultaten en de specifieke focus van de opleiding op ondernemerschapsmentaliteitsaspecten zijn overtuigend in het programma ingebed. Hieraan wordt aandacht besteed in de 'succesvakken'. Dit zijn onder meer de vakken Management van Financiële Vrijheid 1, Studie & Beroepsoriëntatie 1 en de vakken Essentials of Success 1, 2, 3 en 4.

Wel wil het panel hier een kritische kanttekening maken bij de mate waarin internationalisering in het programma terugkomt. Het panel constateert dat het vorige visitatiepanel reeds de aanbeveling heeft gedaan de internationale dimensie van de opleiding te versterken. Het panel stelt vast dat thans internationalisering op vakinhoudelijk niveau en in de vakken Engels zeker in het programma is ingebed. Echter, het programma beoogt studenten onder andere ook aan te leren 'interculturele verschillen en processen vast te stellen en te *hanteren*' en 'in staat te zijn om in professionele cross-culturele contacten rekening te houden met onderlinge verschillen tussen mensen en groepen'. Op grond van de vakbeschrijvingen stelt het panel vast dat studenten wel over interculturele aspecten onderwezen worden, maar hiermee nauwelijks daadwerkelijk persoonlijk ervaring opdoen of hun interculturele vaardigheden kunnen oefenen. Zo is de studentenpopulatie vrijwel uitsluitend Nederlands en gaan studenten (m.u.v. de studenten die de IBA-minor doen) relatief weinig naar het buitenland voor stages, projecten of op uitwisseling om in het buitenland vakken te volgen, zo stelt het panel vast. Ook worden geen andere (digitale) middelen ingezet om dit soort vaardigheden te trainen (bijv. het online samenwerken met buitenlandse studenten aan eenzelfde opdracht). Tijdens het bezoek heeft het panel hierover ook gesproken met de studenten en alumni. Deze bevestigden dit beeld. Zij gaven verder aan dat zij de internationale dimensie in het programma zeker wel herkennen, maar ook dat zij, toen zij zich voor de opleiding inschreven, wel iets meer van het internationale aspect hadden verwacht. De Engelstalige naam '*International Business & Entrepreneurship*' doet vermoeden dat het internationale aspect in de opleiding prominenter aanwezig is dan in vergelijkbare opleidingen, terwijl dit naar het oordeel van het panel niet het geval is. Het panel adviseert de opleiding met klem de beoogde leerresultaten van de opleiding op het gebied van internationalisering in het programma beter te borgen en studenten beter in staat te stellen om met name de interculturele competenties te verwerven. Met het oog op toekomstige accreditaties wijst het panel in dit verband tevens met klem op de aanscherping van het nieuwe NVAO-beoordelingskader als het gaat om het hanteren van een niet-Nederlandse naam.

Ten slotte adviseert het panel de opleiding om omwille van de transparantie de link tussen de beoogde leerresultaten en de leerdoelen van de afzonderlijke vakken te expliciteren.

Standaard 4 Programma: leeromgeving

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

In dit hoofdstuk beschrijft het panel de bevindingen, overwegingen en conclusies ten aanzien van de beoogde leerresultaten. Het panel beoordeelt deze standaard als **goed**.

Conclusie

Het panel concludeert dat van een heldere onderwijsvisie en didactisch concept wordt uitgegaan die goed passen bij de doelen die de opleiding zich stelt. Hierin staan het aankweken van een gedisciplineerde, resultaatgerichte instelling en een juiste mindset, en ondernemerschapsmentaliteit alsmede ondernemend vermogen centraal en wordt veel waarde gehecht aan leren in de beroepspraktijk van professionals uit de beroepspraktijk. De opleiding heeft haar didactisch concept consequent naar het programma doorvertaald via een bedrijfsmatige inrichting van de leeromgeving met een strakke programmering, structuur en disciplinerende. Het programma voorziet in een stevig aantal contacturen en onderwijs wordt in relatief kleine groepen aangeboden. Gedurende de opleiding neemt de zelfstandigheid van studenten geleidelijk toe. De opleiding maakt gebruik van een breed palet aan werkvormen die veelal activerend zijn en goed passen bij de vakinhouden, leerdoelen en het gekozen didactisch concept. Via stevige praktijkonderdelen wordt studenten ruimschoots de gelegenheid geboden te leren in en van de praktijk. Doordat de docenten veelvuldig casus uit de praktijk relateren aan de lesstof, ontstaat een uitstekende koppeling tussen theorie en praktijk. De didactische benadering van de docenten is inspirerend, prikkelend en activerend. De studentgerichtheid van de opleiding is groot. Samenvattend concludeert het panel dat de vormgeving van het programma studenten zonder meer aanzet tot studeren en studenten goede mogelijkheden biedt om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Onderbouwing

Onderwijsvisie en didactisch concept

De kritische reflectie beschrijft dat in de onderwijsvisie de wensen van het bedrijfsleven, de eisen die aan ondernemers worden gesteld en de mogelijkheden alsmede de (eigen)aardigheden van de student centraal staan. De student moet leren functioneren binnen de dwingende, resultaten eisende context van het bedrijfsleven. EuroCollege wil studenten afleveren die het maximale uit zichzelf halen en die direct productief in het bedrijfsleven aan de slag kunnen. Deze visie is uitgewerkt naar een didactisch concept waarin het aankweken van een gedisciplineerde, resultaatgerichte instelling en een juiste mindset, mentaliteit en ondernemend vermogen centraal staan. Hierin speelt aandacht voor succesdenken en succesliteratuur een belangrijke rol (o.a. 'Succes door een positieve instelling' van Napoleon Hill). Daarnaast hecht EuroCollege veel waarde aan leren in de beroepspraktijk ('learning by doing') en leren van professionals uit de praktijk die als rolmodel kunnen fungeren. Verder wordt het lezen van boeken gezien als een belangrijk middel om de hersenen te scherpen en te ontwikkelen².

Het panel is van mening dat de onderwijsvisie en het didactisch concept goed met elkaar in lijn zijn en passend zijn bij de doelen die de opleiding zich stelt.

Vormgeving van het programma en werkvormen

De opleiding heeft haar didactisch concept consequent naar het programma doorvertaald door een bedrijfsmatige inrichting van de leeromgeving waarin wordt gewerkt aan doelen stellen en ambitie (pull) en die gekenmerkt wordt door een strakke programmering, structuur en disciplinerende (push). Het programma voorziet in een stevig aantal contacturen. Studenten volgen in het eerste en tweede jaar een verplicht lesrooster van minimaal 24 lesuren per week gedurende 20 respectievelijk 19 lesweken. In aanvulling daarop worden nog studie/steunlessen en begeleiding geboden (zie verder Standaard 8). De leeromgeving kenmerkt zich in haar aanpak

² Bron: Kritische reflectie Hbo bacheloropleiding International Business & Entrepreneurship, p. 41 en 42

door een verschuiving van opgelegd naar aangestuurd leren. In het eerste jaar is het verplicht te studeren op school. Hierbij is veel aandacht voor het aankweken van (zelf)discipline en een juiste (ondernemende) mentaliteit en mindset, onder andere via het voorleven en leren toepassen van de regels van het succesdenken. Vanaf het tweede studiejaar verschuift de verantwoordelijkheid naar de student zelf en bepaalt de student zelf waar en wanneer hij of zij studeert. Om de student zo goed mogelijk voor te bereiden op het bedrijfsleven, wordt de realiteit van het bedrijfsleven zoveel mogelijk nagebootst. Zo heeft de opleiding bewust werkdruk en stress toegevoegd, onder meer door het programma in drie jaar in plaats van de standaard vier jaar aan te bieden en daarnaast hetzelfde aantal vakantieweken als in het bedrijfsleven aan te houden.

Onderwijs wordt gegeven in kleine groepen van maximaal 18 studenten. De gehanteerde werkvormen passen volgens het panel goed bij de vakinhouden, de leerdoelen en het gekozen didactisch concept. Er wordt gebruik gemaakt van een breed palet aan werkvormen die veelal activerend zijn. Voorbeelden van gebruikte werkvormen zijn opdrachten, projecten, (zelf)reflectie, hoor- en werkcolleges, groupmeetings, presentaties, discussie/debat, leeslijst met verdieplingsliteratuur, afnemen van interviews, business trip, zelfstudie. De (omvang van) de Werkoriëntatie, de stages en het Senior Project geven volgens het panel goed handen en voeten aan de waarde die de opleiding hecht aan het leren in de praktijk. Het panel is bovendien zeer positief over het Senior Project. Het project biedt studenten alle elementen van een echt praktijkproject, inclusief de onzekerheid over hoe ze de opdracht waarvoor zij staan moeten uitvoeren en/of oplossen, de verantwoordelijkheid van het omgaan met het geld van de opdrachtgever en het onder druk van deadlines moeten samenwerken en moeten presteren.

Het is het beleid van de opleiding dat in het onderwijs zo min mogelijk gebruik gemaakt wordt van digitale middelen als bijvoorbeeld PowerPoint. Het is de overtuiging van de opleiding dat het gebruik van deze middelen vaak een statische lessituatie in de hand werkt. De opleiding beoogt juist inspirerende en activerende lessen te bieden en studenten aan te leren ook zonder steun van dergelijke middelen een goed betoog te houden. Het panel erkent de waarde van deze didactische aanpak. Wel adviseert het panel de opleiding er voldoende zorg voor te dragen dat studenten beschikken over de digitale vaardigheden die de beroepspraktijk van hen vraagt (bijv. geavanceerde kennis van Excel met het oog op het maken van een businessplan).

Verder heeft het panel tijdens het bezoek vernomen dat docenten de taak hebben niet alleen de lesstof te behandelen, maar ook om deze meer dimensie te geven vanuit hun praktijkervaring. Zowel studenten als docenten gaven tijdens het bezoek aan dat de docenten ongeveer de helft van de collegetijd vullen met relevante ervaringen uit hun beroepspraktijk en veelvuldig gebruik maken van aansprekende 'real life' problemen die aanhaken aan de lesstof die op dat moment wordt behandeld. Hierdoor ontstaat volgens het panel een uitstekende koppeling tussen theorie en praktijk. De didactische benadering die docenten bij het onderwijsgeven hanteren is het prikkelen van studenten door te confronteren, uit te dagen en aan te zetten tot denken (bijv. 'Zitten er ook positieve kanten aan de Brexit?'). Docenten dragen bijvoorbeeld een eigen casus uit hun praktijk aan en dagen studenten uit met oplossingen voor de casus te komen en die voor de groep te presenteren. Vervolgens krijgen studenten daar feedback op. De studenten gaven tijdens het bezoek aan over deze benadering enthousiast te zijn mede doordat deze aanpak leidt tot veel interactie tijdens de lessen. Ook het panel is positief over deze didactische benadering.

Tijdens het bezoek heeft het panel met studenten en alumni van de opleiding gesproken over het didactisch concept en de bedrijfsmatige inrichting van de leeromgeving van de opleiding. De

studenten gaven weliswaar aan dat zij de druk in de opleiding als hoog ervaren en dat het niet alle studenten lukt om de opleiding in drie jaar af te ronden, maar ook dat de opleiding hen vóór hun inschrijving nadrukkelijk heeft gewezen op het feit dat deze druk een wezenlijk onderdeel vormt van het didactisch concept van de opleiding (zie Standaard 5). Bovendien gaven de studenten en alumni aan juist het leren presteren in een 'pressure cooker' zeker ook als een pluspunt van de opleiding te ervaren. Een ander pluspunt van de opleiding vinden zij het zelfvertrouwen dat ze hebben gekregen op het gebied van ondernemen. Juist doordat studenten op de opleiding in situaties worden gebracht dat zij falen en gepusht worden door te zetten, geven zij aan zelfvertrouwen te hebben opgebouwd. Daarnaast wordt ook het aanleren van (zelf)discipline en het leren 'gefocust' te zijn door studenten en alumni gewaardeerd.

Student-centred benadering

De studentgerichtheid van de opleiding is groot. Gedurende de gehele opleiding wordt bij vakken als BPV, Studie- en Beroepsoriëntatie en de vakken Essentials of Success veel aandacht geschonken aan het stellen van persoonlijke doelen en ambities en de daarbij passende keuzes alsmede de ontwikkeling van persoonlijke en (beroeps)vaardigheden. Daarnaast wordt studenten de mogelijkheid geboden eigen accenten in het programma aan te brengen door het bieden van de minoren IBA en IBF en via de invulling van projecten, stages, de leeslijst met verdieplingsliteratuur en het PGO. Daarnaast heeft het panel van de studenten tijdens het bezoek vernomen dat de opleiding veel moeite doet om in te spelen op behoeften of wensen van studenten. Studenten noemden als voorbeeld dat zij extra ondersteuning konden krijgen als zij moeite hadden met een bepaald vak, maar ook dat zij extra verdiepend onderwijs kregen 'on demand' op het gebied van finance.

Standaard 5 Instroom

<i>Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.</i>

In dit hoofdstuk beschrijft het panel de bevindingen, overwegingen en conclusies ten aanzien van de beoogde leerresultaten. Het panel beoordeelt deze standaard als **goed**.

Conclusie

Het panel concludeert dat de opleiding een grondige en zorgvuldige intake-procedure hanteert die haar in staat stelt studenten met de juiste mentaliteit en van het juiste niveau toe te laten. Bovendien zorgt een gedifferentieerd onderwijsaanbod er bij de start van de opleiding voor dat de opleiding goed voorziet in de verschillende behoeften van studenten met verschillende instroomkwalificaties.

Onderbouwing

De opleiding kent twee instroommomenten per jaar: januari en september. Voor de opleiding gelden de wettelijke toelatingseisen. Daarnaast hanteert de opleiding als aanvullende eisen dat de student moet weten wat hij of zij wil, de wil moet hebben om te presteren en hard te werken, over doorzettingsvermogen moet beschikken en zich moet willen conformeren aan de regels van EuroCollege.

Het panel stelt vast dat de opleiding een grondige en zorgvuldige intake-procedure kent die als volgt verloopt. Na het eerste contact (via de website, brochure, etc.) bezoekt de aspirant student

één van de maandelijks gehouden open avonden. Tijdens de open avonden wordt uitgebreid aandacht geschonken aan het concept van de opleiding met de kenmerkende elementen als mindset, hoge werkdruk/hard werken, en volhouden. Gemotiveerden kunnen daarna een afspraak maken voor een intakegesprek van anderhalf uur met de directeur. Tijdens dit gesprek wordt het concept van de school nog verder toegelicht en wordt gekeken of er een match is tussen de achtergrond, persoonlijkheid en wensen van de aspirant-student enerzijds en de opleiding anderzijds. Het intake-gesprek heeft het karakter van een sollicitatiegesprek. Als er sprake is van een match, kan de student zich voor de opleiding inschrijven. In sommige gevallen acht de opleiding het nodig nog een aanvullende toelatingseis te stellen, namelijk het lezen van een aantal boeken om zo de student een sterkere startpositie te geven.

Hoewel de instroom divers is, constateert het panel dat een deel van de instromende studenten, studenten betreft die in het reguliere onderwijs hun draai niet hebben kunnen vinden. Zij kiezen voor de opleiding van EuroCollege vanwege het unieke onderwijsconcept.

De opleiding start met een introductieweek en eerstejaarsborrel. Eenmaal gestart, dan biedt de opleiding een gedifferentieerd aanbod van onderwijs aan om studenten met een verschillend instroomniveau zo snel mogelijk op een gelijk niveau te krijgen. Zo worden extra steunklassen aangeboden voor mbo-studenten, bijvoorbeeld op het gebied van Engelse taalvaardigheid. Het panel vindt dit een goede praktijk.

Standaard 6 Personeel

<i>Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.</i>

In dit hoofdstuk beschrijft het panel de bevindingen, overwegingen en conclusies ten aanzien van de beoogde leerresultaten. Het panel beoordeelt deze standaard als **goed**.

Conclusie

Het panel concludeert dat de aantallen ingezette docenten en begeleiders toereikend zijn om het onderwijs en de begeleiding binnen de opleiding goed te verzorgen. Ook concludeert het panel dat de ingezette docenten en begeleiders hiervoor goed gekwalificeerd zijn. De docenten zijn beroepshalve actief in de beroepspraktijk en worden door de opleiding voor een beperkt aantal uren 'ingehuurd' om onderwijs te verzorgen volgens de richtlijnen van de opleiding. De didactische kwaliteiten van de docenten passen goed bij de specifieke taak die zij binnen het onderwijsconcept van de opleiding hebben, zij beschikken over zeer goede beroepsspecifieke kwalificaties en zij fungeren als rolmodel voor de studenten. Ze zijn zeer enthousiast, betrokken en gemotiveerd en de studenten zijn lovend over hun docenten. Het panel is van oordeel dat de docenten een zeer sterk punt van de opleiding vormen en complimenteert de opleiding hiermee. De docenten worden door de opleiding zorgvuldig ingewerkt en begeleid en de vestigingsmanagers houden adequaat toezicht op de samenhang binnen het curriculum en eventuele overlap tussen vakken. Het panel adviseert de opleiding om het percentage mastergeschoolde docenten verder te verhogen. Ook de kwalificaties van de vaste staf (onder andere de verschillende begeleiders) zijn naar oordeel van het panel goed. Wel zou de vaste staf in de ogen van het panel nog beter aangehaakt kunnen zijn aan de landelijke ontwikkelingen en trends in de hbo-wereld.

In lijn met de plannen van de opleiding zelf, adviseert het panel de opleiding om de reeds aanwezige aandacht voor professionalisering van docenten en begeleiders op het gebied van toetsing verder te verstevigen via BKE-scholingstrajecten.

Onderbouwing

Inleiding

Onderwijsstaken zijn bij de opleiding opgesplitst. De verschillende taken worden uitgevoerd door verschillende medewerkers:

1. Docenten. In lijn met de EuroCollege onderwijsvisie waarin leren van professionals uit de praktijk een belangrijk element vormt, wordt het onderwijs binnen de opleiding geboden door professionals die werken in de relevante beroepspraktijk en voor de opleiding 'ingehuurd' worden om een halve dag tot maximaal twee dagen per week onderwijs te verzorgen. In tegenstelling tot wat gebruikelijk is in het reguliere onderwijs, behoort tot hun uitsluitend het verzorgen van het inhoudelijke onderwijs en de bijbehorende toetsing. Zaken als begeleiding, onderzoek, deelname in commissies, deelname aan excursies, etc. vallen niet onder hun takenpakket.
2. Steunlesdocenten. Dit zijn ouderejaars masterstudenten die door hun leeftijd nog dicht bij de belevingswereld van de studenten staan. Zij verzorgen bijlessen aan studenten die hieraan behoefte hebben.
3. Studiezaalbegeleiders. De studiezaalbegeleiders zijn eveneens ouderejaars studenten en zorgen voor rust in de studiezalen tijdens de voor de eerstejaarsstudenten verplichte studie-uren.

Daarnaast zijn er stafleden die in dienst zijn bij EuroCollege en inhoudelijk betrokken zijn bij de opleiding:

4. Studie- en studentbegeleiders. Zij begeleiden, sturen en coachen studenten bij hun persoonlijke en studiegerelateerde behoeften gedurende de gehele opleiding (zie verder Standaard 8 Begeleiding).
5. Coördinator stages en stagebegeleiders. De coördinator stages is verantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van het stageonderwijs. De coördinator zorgt ervoor dat alle studenten tijdig een passende stageplaats hebben, zet stagebegeleiders in en ziet toe op een correct verloop van de stagebeoordeling.
6. Coördinator Senior Projectonderwijs en projectbegeleiders. Deze coördinator is verantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van het Senior Projectonderwijs. De coördinator zorgt ervoor dat alle studenten tijdig zijn ingedeeld in een Senior Project, dat elk project een projectbegeleider heeft en dat per projectgroep presentaties en beoordelingsmomenten ingepland worden.
7. Coördinator Praktijkgericht Onderzoek en PGO-begeleiders. De coördinator heeft een vergelijkbare functie als de twee bovengenoemde coördinatoren. De PGO-begeleiders begeleiden studenten bij hun praktijkgerichte afstudeeronderzoek.

Kwaliteit

Gezien de relevantie voor deze standaard heeft het panel met name gekeken naar de kwalificaties van de docenten en de stafleden.

Het panel heeft uit de kritische reflectie en de gesprekken tijdens het bezoek vernomen dat de opleiding een zorgvuldige procedure hanteert bij de selectie van docenten. Zij dienen bij voorkeur

academisch geschoold te zijn en dienen daarnaast succesvol actief te zijn of te zijn geweest in het bedrijfsleven als ondernemer of zware manager/directeur. Daarnaast vindt de opleiding het belangrijke dat zij qua mentaliteit bij het onderwijsconcept passen, over de nodige communicatieve vaardigheden beschikken en in staat zijn studenten te enthousiasmeren en inspireren. Zij moeten de rol van 'leermeester' en rolmodel kunnen vervullen.

Aangezien de docenten afkomstig zijn uit de beroepspraktijk, wordt docenten adequate begeleiding geboden en een degelijk inwerktraject gehanteerd. Hierbij wordt aandacht besteed aan zaken als de cultuur van EuroCollege, de werkwijze en het lesmateriaal. Verder ontvangen alle docenten een docentenwijzer met daarin een toetsinstructie. Daarnaast krijgt elke docent een begeleider toegewezen, worden lessen bezocht en nabesproken en wordt de docent, indien nodig, bijgestuurd. Tweemaal per jaar wordt bovendien een docentendag georganiseerd, waarbij aandacht besteed wordt aan lesgeven, het onderwijsconcept en toetsing. De inhoud en verplichte literatuur van de vakken is door de opleiding vastgelegd. Deze moet door de docent in ieder geval tijdens de colleges worden behandeld. Maar daarnaast wordt van docenten verwacht dat zij de theorie levend maken door deze te relateren aan hun praktijkervaringen en daarmee studenten inspireren.

Het in de gaten houden van de samenhang en eventuele overlap tussen de vakken is de taak van de vestigingsmanager. Tijdens het bezoek heeft de opleiding met zowel vestigingsmanagers als de studenten over dit aspect gesproken. Op grond van deze gesprekken stelt het panel vast dat hierop adequaat toezicht wordt gehouden. De enkele keer dat er eens sprake is van overlap tussen vakken, ervaren studenten dit juist als positief, omdat een onderwerp dan weer vanuit een andere invalshoek wordt besproken.

Het panel heeft overzichten van de ingezette docenten bestudeerd en stelt vast dat zij beschikken over de benodigde kwalificaties om het onderwijs goed te kunnen verzorgen en daarnaast over zeer goede beroepsspecifieke kwalificaties. De didactische kwaliteiten van de docenten passen goed bij de specifieke taak die zij binnen het onderwijsconcept van de opleiding hebben. Het panel stelt vast dat van de 39 ingezette docenten 2 docenten gepromoveerd, 28 docenten mastergeschoold en 11 docenten bachelorgeschoold zijn. Het panel is van mening dat het percentage mastergeschoolde docenten enigszins aan de lage kant is en adviseert de opleiding dit percentage verder te verhogen. Het panel denkt hierbij aan een percentage in de richting van 75% à 80% mastergeschoolde docenten.

Het panel heeft tijdens het bezoek gesproken met docenten en is lovend over de statuur van de docenten die de opleiding weet aan te trekken. De docenten hebben duidelijk hun sporen verdiend in hun vak, zijn stevig en charismatisch. Daarnaast zijn zij zeer enthousiast en betrokken. Zij zijn inherent gemotiveerd om hun kennis en kunde met de jongere generatie te delen. Zij waarderen het doceren aan de opleiding vanwege de kleinschaligheid en de binding. De studenten waren tijdens het bezoek lovend over hun docenten. Zij zijn erg enthousiast over hun inbreng uit de praktijk en zien hen daadwerkelijk als rolmodel. Bovendien waarderen zij de betrokkenheid van de docenten bijzonder. Dit wordt bevestigd door de resultaten uit de NSE van 2018, waarin de studenten de docenten een score van 4,41 op een vijfpuntschaal gaven.

Het panel heeft ook de kwalificaties van de vaste staf bestudeerd en is hierover ook tevreden. De stafleden, waaronder de stage- en projectbegeleiders zijn bij voorkeur mastergeschoold en minimaal bachelorgeschoold. De drie PGO-begeleiders zijn allen academisch geschoold en

hebben de nodige ervaring met het doen van onderzoek, zo stelt het panel vast. Onder meer op grond van het gesprek met de examencommissie en examinatoren over het PGO-afstudeerwerk (zie Standaard 11), merkt het panel op dat de vaste staf beter aangehaakt zou kunnen zijn aan de landelijke ontwikkelingen en trends in de wereld van de hogescholen, bijvoorbeeld op het gebied van (visie op) praktijkgericht onderzoek.

Tijdens het gesprek met onder andere de examencommissie tijdens het bezoek heeft het panel vernomen dat de opleiding van plan is docenten die verantwoordelijk zijn voor toetsing en relevante stafleden, zoals de PGO-begeleiders, een BKE- (Basis Kwalificatie Examinering) traject te laten volgen. Weliswaar besteedt de opleiding ook nu de nodige aandacht aan professionalisering rondom toetsing, maar het panel sluit zich aan bij de opleiding dat het verstandig is om hier steviger op in te zetten via BKE-trajecten.

Kwantiteit

De kritische reflectie bevat overzichten van de aantallen docenten en begeleiders in relatie tot het aantal studenten per vestiging. Op grond hiervan en op grond van de informatie uit het gesprek met de studenten stelt het panel vast dat het aantal begeleiders per vestiging prima is. Aangezien de opleiding geen docenten in dienst heeft, heeft het panel gekeken naar hoeveel uur elke docent beschikbaar was voor de vakken waarvoor hij of zij is aangetrokken. Het panel stelt op grond daarvan vast dat ook het aantal docenten goed op orde is.

Standaard 7 Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

In dit hoofdstuk beschrijft het panel de bevindingen, overwegingen en conclusies ten aanzien van de beoogde leerresultaten. Het panel beoordeelt deze standaard als **voldoende**.

Conclusie

Het panel concludeert dat de huisvesting en de materiële voorzieningen sober, maar functioneel en toereikend zijn voor de realisatie van het programma. Het panel adviseert de opleiding aandacht te besteden aan de modernisering van de digitale voorzieningen.

Onderbouwing

Zoals reeds vermeld in de Introductie, wordt de opleiding aangeboden op zowel de vestiging Amsterdam, Rotterdam als Utrecht. Het panel heeft alleen de Rotterdamse vestiging gezien, maar volgens het management zijn de huisvesting en materiële voorzieningen van de andere twee vestigingen vergelijkbaar met die van Rotterdam. De kritische reflectie beschrijft dat alle drie de EuroCollege-vestigingen beschikken over voldoende onderwijsruimten, overleg ruimten, ruimten voor staf en een kantine. In lijn met het onderwijsconcept zijn de ruimten functioneel, maar sober ingericht. Elke vestiging beschikt over de meest noodzakelijke audiovisuele hulpmiddelen als beamers, lcd-schermen, etc., ook al is EuroCollege bewust terughoudend met de inzet van deze middelen (zie Standaard 4). Alle drie de vestigingen bevinden zich in een grote stad, of in een omgeving die zowel de studenten als de opleiding toegang bieden tot externe faciliteiten (restaurants om zakenrelaties in te ontvangen, gelegenheden voor het geven van borrels, locaties voor diploma-uitreikingen of kick-offs). EuroCollege heeft geen eigen bibliotheek,

maar stelt studenten in staat om gebruik te maken van de universiteitsbibliotheken of databanken.

Het management vertelde het panel tijdens het bezoek dat EuroCollege ook minder investeert in faciliteiten om zo meer lesgeld te kunnen besteden aan het bieden van onderwijs en het aantrekken van goede docenten. Het panel heeft begrip voor deze keuze. Niettemin vindt het panel dat meer aandacht voor de huisvesting en voorzieningen van in ieder geval de Rotterdamse vestiging de fysieke leeromgeving meer inspirerend zou kunnen maken. Voor wat betreft de digitale voorzieningen is het panel van mening dat deze modernisering behoeven, zodat deze meer in lijn komen met wat gebruikelijk is in het bedrijfsleven en wat noodzakelijk is voor een goede voorbereiding op de beroepsloopbaan. Zoals reeds beschreven onder Standaard 4 maakt het zo min mogelijk gebruik maken van digitale middelen in het onderwijs, onderdeel uit van de onderwijsvisie van de opleiding. Het panel heeft begrip voor deze keuze. Niettemin adviseert het panel de opleiding na te denken over de vraag hoe studenten getraind kunnen worden in digitale vaardigheden als op afstand werken, digital literacy, professionele omgangsvormen met e-mail, whatsapp, Skype, etc., zaken, zo meent het panel, die relevant zijn voor het goed kunnen functioneren in de beroepspraktijk. Aan het trainen van dit type vaardigheden kan volgens het panel beter tegemoetgekomen worden als de digitale voorzieningen hierop beter zijn afgestemd.

Standaard 8 Begeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

In dit hoofdstuk beschrijft het panel de bevindingen, overwegingen en conclusies ten aanzien van de beoogde leerresultaten. Het panel beoordeelt deze standaard als **goed**.

Conclusie

Het panel is van oordeel dat de verschillende vormen van begeleiding en de informatievoorziening aan studenten de studievoortgang goed borgen en uitstekend aansluiten bij de behoefte van de studenten. Het panel concludeert dat de opleiding een stevige begeleidingsstructuur kent die, zeker in het eerste jaar, intensief is en gekenmerkt wordt door veel structuur, sturing en maatwerk. Gedurende de opleiding wordt steeds meer zelfstandigheid van studenten verwacht. De studie- en studentbegeleiding richt zich op persoonlijke en studiegerelateerde zaken. Conform het onderwijsconcept ligt daarbij de nadruk op discipline, het ontwikkelen van de juiste attitude, werkhouding en mindset en het tijdig en met goed resultaat afronden van programmaonderdelen. Tevens vormt de beroepspraktijkvorming een belangrijk aspect van de studie- en studentbegeleiding. Begeleiding wordt verder geboden via steunlessen, verdiepingslessen en studie-uren. Daarnaast biedt de opleiding adequate begeleiding bij (Senior)projecten, stages en het praktijkgericht onderzoek in de eindfase. De informatievoorziening binnen de opleiding verloopt goed.

Onderbouwing

Begeleiding

Het panel is van mening dat de opleiding een stevige begeleidingsstructuur kent. Bij de start van de opleiding krijgt de student een studie- en studentbegeleider toegewezen die hem of haar gedurende de gehele studie gericht begeleidt en coacht bij persoonlijke en studiegerelateerde zaken. Hierbij ligt de nadruk op discipline, het aannemen van de juiste attitude, werkhouding en mindset en het tijdig en met goed resultaat afronden van programmaonderdelen. Studie- en studentbegeleiders maken hierbij gebruik van o.a. studierapportages met studieresultaten, wekelijks in het rooster ingeplande Groupmeetings en individuele gesprekken. Daarnaast laten de studie- en studentbegeleiders zich met betrekking tot de studievoortgang of individuele problematiek ook voeden door de contacten met (steunles)docenten en studie-uurbegeleiders. Indien inhoudelijke begeleiding nodig is worden docenten en/of andere inhoudsdeskundigen ingezet. Een belangrijk onderdeel van de studie- en studentbegeleiding is tevens de beroepspraktijkvorming (BPV) die tijdens de Groupmeetings vorm krijgt.

Aanvullend op de studie- en studentbegeleiding biedt de opleiding steunlessen. Deze bieden een 'vangnet' voor studenten die extra aandacht nodig hebben voor een bepaald vak. Deze lessen worden ook geboden aan studenten die door (persoonlijke) omstandigheden of ziekte leerachterstanden hebben opgelopen of aan studenten met specifieke leerproblemen, zoals dyslexie. Voor deze laatste groep studenten voorziet de opleiding zo nodig ook in andere passende ondersteuning, bijvoorbeeld bij de toetsing. Voor studenten die juist meer willen biedt de opleiding verdiepingslessen aan. Ten slotte organiseert de opleiding studie-uren. Dit zijn stilte-uren waarin studenten kunnen studeren, opgaven maken, etc. De studie-uren zijn voor de eerstejaarsstudenten verplicht. Bij de steunlessen en studie-uren krijgt ook het ontwikkelen van studievaardigheden de nodige aandacht. Studenten vertelden het panel tijdens het bezoek dat zij erg tevreden waren met de begeleidingsmogelijkheden die de opleiding biedt en zij omschreven de begeleiding als persoonlijk en maatwerk.

Het panel stelt vast dat de begeleiding, zeker in het eerste jaar, behoorlijk intensief is en veel structuur en sturing kent. Het is de overtuiging van de opleiding dat door het vormende aspect van deze intensieve begeleiding de student de nodige eigenschappen ontwikkelt (zoals zelfdiscipline en een goede werkhouding), om daarna vervolgens succesvol zelfstandig te studeren en, na afronding van de opleiding, te functioneren in de beroepspraktijk. Het panel stelt vast dat vanaf het tweede jaar inderdaad een veel groter beroep wordt gedaan op de zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid van de student. Tijdens het bezoek heeft het panel aan de alumni gevraagd hoe zij deze intensieve begeleiding hebben ervaren en hoe, in het licht daarvan, de overstap naar de beroepspraktijk is verlopen. Alle alumni gaven aan dat zij, zeker achteraf gezien, blij waren met de intensieve coaching, structuur en 'disciplineren', omdat zij zo inderdaad de mindset hebben ontwikkeld die zij nu in de dagelijkse praktijk nodig hebben. Zij vonden het een goede voorbereiding en hebben geen moeilijkheden ervaren bij de overstap naar volledige zelfstandigheid in het werkende leven.

Naast de studie- en studentbegeleiding wordt studenten ook begeleiding geboden bij de Senior Projecten door de projectbegeleider en de opdrachtgever. In het geval van een startup dienen Senior Projectgroepen zelf inhoudelijke begeleiders te organiseren vanuit het bedrijfsleven die over expertise beschikken op het terrein van de startup. Bij de stages wordt studenten vanuit de opleiding begeleiding geboden door de stagebegeleider en vanuit het stagebedrijf door de praktijkbegeleider. De stagebegeleider van de opleiding heeft regelmatig contact met zowel de student als de praktijkbegeleider. Specifiek voor de Eindstage geldt dat de stagebegeleider halverwege de stageperiode bij het stagebedrijf langsgaat voor een tussen- en

eindevaluatiegesprek. Doel van deze momenten is dat de stagebegeleider een beeld krijgt van het functioneren van de student op de stageplek en van de begeleiding door de praktijkbegeleider.

Tijdens het PGO-afstudeeronderzoek wordt studenten tenslotte begeleiding geboden door een PGO-begeleider. De begeleiding bestaat uit een eerst oriëntatiegesprek en daarna minimaal vier individuele, vaststaande vervolgesprekken. Tussendoor vindt tweewekelijks contact met de PGO-begeleider plaats. In aanvulling hierop worden studenten bij het proces ondersteund aan de hand van trainingen die de empirische cyclus volgen en afstudeerkringen, waarin studenten elkaar 'peer feedback' geven.

Informatievoorziening

Informatievoorziening vindt adequaat plaats via de post, de website, de studiegids, mededelingenborden, de tweemaandelijks mijlpaalbrieven en tijdens de Groupmeetings en individuele (studievoortgangs)gesprekken. De kleinschaligheid van de opleiding werkt hierbij bovendien gunstig. Studenten zijn tevreden over de informatievoorziening door de opleiding.

Standaard 9 Kwaliteitszorg

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

In dit hoofdstuk beschrijft het panel de bevindingen, overwegingen en conclusies ten aanzien van de beoogde leerresultaten. Het panel beoordeelt deze standaard als **goed**.

Conclusie

Het panel concludeert dat de opleiding over een gedegen kwaliteitszorgsysteem beschikt waarin relevante stakeholders als studenten, docenten, alumni, het werkveld en de examencommissie actief zijn betrokken. De opleiding maakt gebruik van kwalitatief goede en passende meetinstrumenten en de evaluatiecyclus is volgens het panel strak vormgegeven. Naast de meer formele middelen gebruikt de opleiding ook meer informele middelen om feedback te krijgen op haar kwaliteit en deze te monitoren. Bovendien is zij transparant over haar kwaliteit in haar communicatie naar de verschillende doelgroepen.

Onderbouwing

De kwaliteitszorg van de opleiding maakt deel uit van het integrale kwaliteitszorgsysteem van EuroCollege Hogeschool dat verloopt volgens de PDCA-cyclus. De examencommissie en toetscommissie maken ook deel uit van het kwaliteitszorgsysteem. Zij zullen echter nader aan bod komen bij Standaard 10 Toetsing.

Elk jaar worden in een evaluatiekalender de uit te voeren activiteiten opgenomen en verschillende meer procesgebonden handelingen. In een onderwijskalender worden de door de staf en directie te ondernemen acties chronologisch beschreven en geagendeerd. Om de kwaliteit op de verschillende gebieden te monitoren, worden op regelmatige basis de volgende formele evaluaties uitgevoerd:

- Tevredenheidsonderzoek onderwijsprogramma;
- Tevredenheidsonderzoek examinering;

- Tevredenheidsonderzoek stage en bedrijven;
- Tevredenheidsonderzoek Senior Projecten;
- Tevredenheidsonderzoek schoolverlaters;
- Interne audit, jaarlijks;
- Docentenvolgsysteem; docentenevaluatie.

Het panel heeft tijdens het bezoek evaluaties ingezien en stelt vast dat deze goed en degelijk zijn vormgegeven en de relevante zaken meten. Verder heeft het panel vernomen dat de opleiding, in aanvulling op de bovenstaande zelf georganiseerde evaluaties, sinds 2018 ook deelneemt aan de Nationale Studenten Enquête (NSE).

De uitkomsten van de evaluaties worden besproken in het managementteam en ook de verschillende coördinatoren worden van de evaluatieresultaten op de hoogte gebracht. De directeur en de adjunct-directeur kwaliteitszorg bepalen of de resultaten aanleiding geven voor verbeteracties en welke acties er dan ondernomen zullen worden. Vervolgens schrijft de adjunct-directeur kwaliteitszorg op basis van de evaluaties een aanbeveling met daarin de belangrijkste verbeterpunten met betrekking tot het afgelopen studiejaar en een verbeterplan. Dit document fungeert als input voor de directie bij het bepalen van de streefdoelen voor het nieuwe studiejaar. De verbeteracties worden opgenomen in de evaluatiekalender en onderwijskalender en gedurende het nieuwe studiejaar wordt vervolgens systematisch gewerkt aan de uitvoering van de verbeteracties, waarna ook de verbeteracties weer worden geëvalueerd. Een voorbeeld van een verbeteractie naar aanleiding van evaluatieresultaten zijn de aanpassingen in de stagehandleidingen om zo beter te borgen dat de inhoud van de stagewerkzaamheden voldoen aan de beoogde leerresultaten.

Afgezien van de formele evaluaties zet de opleiding ook andere middelen in om feedback te krijgen op haar kwaliteit en deze te monitoren. Op het gebied van de toetsing wordt input van de examencommissie gevraagd (zie ook Standaard 10 Toetsing), op gezette tijden worden panelgesprekken met zowel studenten als docenten gevoerd en het werkveld wordt actief benaderd en gevraagd om input. In dit verband wordt bijvoorbeeld de WAC regelmatig bevestigd en wordt informatie verzameld via de stage- en projectbedrijven en opdrachtgevers. Verder worden ook ouders, die immers vaak de betalende klant zijn, naar hun tevredenheid over het functioneren van de opleiding gevraagd. Daarnaast worden er 'alumni-terugkomdagen' georganiseerd. Het panel adviseert de opleiding om, nu het aantal alumni toeneemt, ook een alumnibeleid op te zetten.

In aanvulling op het bovenstaande grijpt de opleiding nog allerlei andere, meer informele gelegenheden aan om feedback te krijgen op haar functioneren. Voorbeelden hiervan zijn borrels, open avonden, informele gesprekken in de wandelgangen met studenten of docenten, of de Groupmeetings. Tijdens het bezoek vertelden de studenten dat de opleiding erg let op wat studenten vinden en adequaat actie onderneemt zodra zaken niet goed lopen. De studenten gaven het voorbeeld van een docent die tijdens de colleges volgens de studenten niet goed functioneerde. De opleiding heeft de samenwerking met de docent toen stopgezet en heeft de studenten een snelcursus aangeboden, zodat zij geen studieachterstand zouden oplopen.

Het panel stelt vast dat de opleiding bovendien voldoende transparant is over haar kwaliteit in de communicatie naar haar verschillende doelgroepen.

Dit alles overtuigt het panel ervan dat de opleiding doordrongen is van het belang zich continu te verbeteren en te ontwikkelen.

Standaard 10 Toetsing

<i>De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.</i>
--

In dit hoofdstuk beschrijft het panel de bevindingen, overwegingen en conclusies ten aanzien van de beoogde leerresultaten. Het panel beoordeelt deze standaard als **voldoende**.

Conclusie

Het panel concludeert dat de opleiding beschikt over een systeem van toetsing dat voldoende adequaat is. De uitgangspunten van het beleid rondom toetsing, zoals deze zijn vastgelegd in het 'Handboek Examinering EuroCollege Hogeschool' (september 2018) zijn degelijk. De opleiding beschikt over een overzichtelijk examenplan en hanteert een gevarieerd palet aan toetsvormen die goed passen bij de inhoud van de betreffende vakken en de leerdoelen. Docenten worden ondersteund bij de toetsconstructie door stafleden en het examenbureau voert de uitvoerende processen rondom de toetsing adequaat uit. Het panel vindt de kwaliteit van zowel de toetsen als de beoordelingen goed. De toetsen zijn valide en betrouwbaar. De beoordelingscriteria zijn in lijn met de leerdoelen van de vakken en het beoogde niveau van de opleiding. Bovendien zijn de toetsing en beoordeling transparant.

De *systematiek* van de kwaliteitsborging rondom toetsing is adequaat vormgegeven. Toetsbundels met onder andere toetsmatrijzen, tentamens, antwoordmodellen en cesuur dienen voor toetsafname ter controle aan de examencommissie te worden voorgelegd. Na de toetsafname volgt een evaluatie en er is voorzien in een extra controle op het eindniveau door een derde beoordelaar. De examencommissie en toetscommissie zijn daarnaast bezig een inhaalslag te maken als het gaat om de kwaliteitsborging van de toetsing op *toetstechnisch/inhoudelijk* vlak. Het panel heeft in dit verband veel goede verbetermaatregelen vernomen die in de afgelopen periode zijn opgepakt, zoals de nauwkeurige evaluatie van toetsmatrijzen, grondige screening van toetsen en steekproefsgewijze evaluatie van PGO-afstudeerverslagen en trainingen van docenten op het gebied van toetsing. Op grond daarvan concludeert het panel dat de examencommissie aan haar wettelijke borgingstaken voldoet.

Met het oog op de wettelijke onafhankelijkheid van de examencommissie van het management vraagt het panel aandacht voor een betere functiescheiding. Deze aanbeveling geldt ook met betrekking tot de scheiding van taken en verantwoordelijkheden van de examencommissie en toetscommissie. Ten slotte adviseert het panel de examencommissie zo spoedig mogelijk docenten formeel aan te wijzen als examinerator en hierbij de kennis op het gebied van toetsing mee te laten wegen. Het panel adviseert tevens om onder het beheer van de onafhankelijke voorzitter van de examencommissie en in overleg met het management een aparte lijst van aangewezen examineratoren aan te leggen.

Onderbouwing

Toetsbeleid en toetsorganisatie/uitvoering

De uitgangspunten van het beleid rondom toetsing zijn vastgelegd in het 'Handboek Examinering EuroCollege Hogeschool' (september 2018). Het handboek beschrijft de examenorganisatie en de bijbehorende examenprocessen en procedures. Hieronder vallen onder meer een beschrijving van de rollen en verantwoordelijkheden van de betrokkenen bij de toetsing, richtlijnen ten aanzien van de kwaliteit van toetsen en richtlijnen ten aanzien van de uitvoering en evaluatie van de toetsing.

Een van de elementen van het toetsbeleid betreft het examenplan voor de opleiding. Het panel heeft de examenplannen van 2017 en 2018 bekeken en stelt vast dat het examenplan een helder overzicht bevat van de verschillende clusters met de daarbij horende verschillende onderwijsonderdelen. Voor elk onderwijsonderdeel is de lesstof opgenomen en het aantal EC. Verder zijn voor elk onderwijsonderdeel de examens en weging van die examens opgenomen, alsmede de toetsvorm. Het panel constateert dat de opleiding een gevarieerd palet aan toetsvormen hanteert die goed passen bij de inhoud van de betreffende vakken en de leerdoelen. Voorbeelden van gebruikte toetsvormen zijn tentamens, opdrachten/cases, projecten, presentaties/mondelinge pitch, (reflectie/stage)verslagen, luistertoetsen, etc. Ten aanzien van de toetsing van het eindniveau Engelse taalvaardigheid (C1 van het ERK) geeft het panel de opleiding ter overweging mee om externe docenten in te huren (British Council, Cambridge certificate) die dit niveau aan het einde van de opleiding per vaardigheid (lezen, luisteren, spreken, schrijven) kunnen vaststellen en met een certificaat kunnen honoreren. Met een dergelijk certificaat heeft de student tevens een waardevol en algemeen bekend bewijsstuk in handen, dat hij bijvoorbeeld bij sollicitaties kan gebruiken. Het panel stelt verder tot zijn tevredenheid vast dat de toetsing binnen de opleiding ook de zogeheten succesvakken omvat, waarin de persoonlijke leerdoelen uit de beoogde leerresultaten en de specifieke focus van de opleiding op ondernemerschapsmentaliteitsaspecten zijn ondergebracht.

Het panel is van mening dat de examenorganisatie, examenprocessen en procedures zoals vastgelegd in het Handboek degelijk zijn.

Het panel constateert verder dat binnen EuroCollege en de opleiding bepaalde zaken anders zijn geregeld dan bij veel reguliere hogescholen:

1. Zoals beschreven bij Standaard 6 Personeel, werkt de opleiding met docenten die worden 'ingehuurd' door EuroCollege en die het doceren naast hun hoofdactiviteiten in de beroepspraktijk doen. De docenten zijn verantwoordelijk voor de toetsconstructie en het samenstellen van de toetsbundels (zie Kwaliteitsborging van de toetsing), maar omdat dit niet hun dagelijks werk is worden zij hierbij inhoudelijk ondersteund door stafleden, om zodoende de kwaliteit van de toetsen te borgen. Het panel vindt dit een zorgvuldige praktijk.
2. EuroCollege kent een examenbureau dat verantwoordelijk is voor alle uitvoerende processen rondom de toetsing. Zo behoort het tot de taken van het examenbureau om, wanneer de jaarplanning van een studiejaar bekend is, de examenplanning te maken. Deze planning moet vervolgens door de examencommissie worden goedgekeurd. Verder speelt het examenbureau een belangrijke taak in de cyclus van examinering. Docenten en stafleden dienen toetsproducten bij het examenbureau volgens strikte richtlijnen en deadlines aan te leveren en het bureau ziet erop toe dat deze voldoen aan de formele vereisten. Daarnaast verzorgt het examenbureau de evaluaties van de toetsen die na elke tentamenperiode plaatsvinden. Ten slotte is het hoofd van het examenbureau tevens ambtelijk secretaris van de examencommissie. Uit dien hoofde bereidt hij de examencommissievergaderingen voor en

controleert hij bijvoorbeeld de ontvankelijkheid van verzoeken of aanvragen om zodoende de examencommissie te ontlasten.

Kwaliteit toetsing en beoordeling

Het panel heeft tijdens het bezoek een selectie van gemaakte en beoordeelde toetsen en (stage)verslagen, bijbehorende toetsmatrijzen en beoordelings- en antwoordmodellen bekeken en vindt de toetsing er goed uitzien. De toetsen zijn volgens het panel valide en betrouwbaar. De beoordelingscriteria zijn in lijn met de leerdoelen van de vakken en het beoogde niveau van de opleiding. Ook de kwaliteit van de beoordelingen is volgens het panel in orde. Bij stages en het Senior Project is het werkveld adviserend betrokken bij de beoordeling. Zoals bij Standaard 8 Begeleiding reeds beschreven, worden Senior Projectgroepen die werken aan een startup geacht zelf inhoudelijke begeleiders te organiseren vanuit het bedrijfsleven met expertise op het terrein van hun startup. Ook deze personen zijn vervolgens adviserend betrokken bij de beoordeling. Het panel begrijpt dat de opleiding voor deze constructie kiest, omdat marktvalidering juist ook bij startups van belang is. Tegelijkertijd vindt het panel dat het zelf mogen aandragen van de betreffende praktijkpersonen op gespannen voet staat met de objectiviteit van de (adviserende) beoordeling. Het panel adviseert de opleiding om voor deze gevallen te onderzoeken of het mogelijk is om samen te werken met vaste partners.

Tot tevredenheid van het panel wordt bij de beoordeling van de PGO-afstudeeronderzoeken gebruik gemaakt van het 'vier-ogen-principe', waarbij twee interne beoordelaars het product beoordelen. Verdere informatie over het PGO-afstudeeronderzoek is opgenomen onder Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten.

De studenten zijn tevreden over de toetsing en beoordeling in de opleiding. Studenten vinden de toetsing transparant: zij weten ruim voor de toetsafname wat er van hen wordt verwacht en hoe de toetsing eruitziet. Ook de beoordelingen vinden zij transparant en fair. Verder zijn zij tevreden over de inzagemogelijkheden en de geschreven en mondelinge feedback die zij ontvangen. Uit de NSE van 2018 blijkt dat studenten zeer tevreden zijn over het onderdeel 'toetsing en beoordeling'. Zij waarderen dit onderdeel met een score van 4,23 op een vijfpuntsschaal.

Kwaliteitsborging van de toetsing

1. De opleiding borgt de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau op verschillende manieren: Docenten en stafleden dienen voorafgaand aan de toetsing toetsbundels samen te stellen. Deze toetsbundels dienen standaard te bestaan uit een lesplanner, een toetsmatrijs voor tentamens, een toetsmatrijs voor hertentamens, een tentamen met antwoordmodel en cesuur en een hertentamen met antwoordmodel en cesuur.
2. Ruim voor de toetsafname beoordeelt de examencommissie (zie hieronder) de verschillende onderdelen van de toetsbundels inhoudelijk en stelt deze vervolgens vast.
3. Na elke tentamenronde volgt een evaluatie. Hierbij wordt het verloop van het voorbereidingsproces, van de tentamenronde en van de verwerking van de tentamenronde geëvalueerd en worden de behaalde resultaten per vak beoordeeld. Op grond van de evaluatie stelt de examencommissie eventuele verbeterpunten vast.
4. Een voormalig lector die actief is voor meerdere hogescholen als onder andere scriptiebegeleider, wordt bij de PGO-afstudeeronderzoeken als derde beoordelaar ingezet om het niveau van deze eindwerken aanvullend te bewaken.

Conform de WHW is de examencommissie verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing. Er is één Examencommissie voor EuroCollege Hogeschool, waaronder ook de opleiding IBE valt. Het 'Handboek Examinering EuroCollege Hogeschool' (september 2018) beschrijft dat de examencommissie is samengesteld uit zes leden: de voorzitter en twee externe leden en een lid-Unit Manager Hbo, een lid-Begeleider en een lid-Coördinator projectonderwijs. In de Examencommissie hebben ook vestigingsdirecteuren als toehoorder zitting. Zij hebben geen stemrecht in de vergaderingen. Tijdens het bezoek heeft het panel van de examencommissie vernomen dat zij een deel van haar borgingstaken mandateert aan de toetscommissie. De toetscommissie bestaat uit drie vestigingsdirecteuren en één van de externe leden van de examencommissie, die zodoende fungeert als 'linking pin' tussen de beide commissies.

Het panel is van mening dat met het oog op de wettelijke onafhankelijkheid van de examencommissie van het management een betere functiescheiding nagestreefd zou moeten worden. Tijdens het bezoek stelde het panel vast dat de voorzitter van de examencommissie tevens adjunct-directeur is van EuroCollege. Daarnaast vindt het panel het niet gelukkig dat vestigingsdirecteuren in de examencommissie zitting hebben, ook al hebben zij dan geen stemrecht in de vergaderingen. Doordat de examencommissie borgingstaken mandateert aan de toetscommissie, vindt het panel dat ook van de toetscommissie idealiter geen vestigingsdirecteuren deel zouden moeten uitmaken. Ten slotte adviseert het panel de scheiding in taken en verantwoordelijkheden tussen de examencommissie en de toetscommissie transparanter te maken.

Verder constateerde het panel tijdens het bezoek dat de examencommissie nog niet formeel docenten als examinerator heeft aangewezen. Het panel doet de aanbeveling dit zo spoedig mogelijk te doen en hierbij de kennis op het gebied van toetsing mede een rol te laten spelen. Het panel adviseert tevens om onder het beheer van de onafhankelijke voorzitter van de examencommissie en in overleg met het management een aparte lijst van aangewezen examinatoren aan te leggen.

Tijdens het bezoek heeft het panel met de examencommissie en toetscommissie gesproken over hoe de borgingstaak wordt ingevuld. Het panel stelt vast dat er een nieuw extern commissielid als toetsdeskundige is aangetrokken en concludeert op grond van het gesprek dat de commissies daardoor sinds ongeveer een half jaar een flinke inhaalslag op dit gebied hebben kunnen maken. Zo is men bezig de kwaliteit van de toetsmatrijzen onder de loep te nemen en worden toetsen nu aan de hand van een screeningsdocument voor toetsafname op hun kwaliteit beoordeeld. Indien de kwaliteit niet voldoet, worden docenten uitgenodigd voor een gesprek met de toetsdeskundige om hen te helpen de toets te verbeteren. Daarnaast worden er trainingen voor docenten georganiseerd om hen op het gebied van toetsing te professionaliseren en wordt er momenteel gekeken naar een externe aanbieder bij wie docenten BKE-scholingstrajecten kunnen volgen. Verder worden er kalibreersessies met docenten van de verschillende vestigingen georganiseerd en is men bezig het 'vier-ogen-principe' bij de toetsconstructie als standaard in te voeren. Ook de screening na de toetsafname is aangescherpt. Voor de borging van het eindniveau worden bij elke PGO-ronde steekproefsgewijs een aantal PGO-afstudeerverslagen geëvalueerd.

Het panel is positief over de voortvarendheid waarmee de inhoudelijke verbeterslag op het gebied van de borging wordt aangepakt en hoopt dat de examencommissie en toetscommissie op deze ingeslagen weg doorgaan.

Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

In dit hoofdstuk beschrijft het panel de bevindingen, overwegingen en conclusies ten aanzien van de beoogde leerresultaten. Het panel beoordeelt deze standaard als **onvoldoende**.

Conclusie

Het panel concludeert na bestudering van een representatieve selectie van afstudeerwerken (PGO's) dat deze een aantal sterke aspecten kennen. Zo laten zij een stevige theoretische basis zien, met name op het gebied van Marketing. Daarnaast zijn de PGO's ook onderzoekstechnisch degelijk en is de taalkundige verwerking in orde. Anderzijds vertonen de PGO's ook een aantal zwakten op grond waarvan het panel in een te groot aantal gevallen de realisatie van de beoogde leerresultaten onvoldoende aangetoond acht. De belangrijkste tekortkomingen betreffen de praktische c.q. toepasbare waarde, de herleidbaarheid van resultaten en (cijfermatige) onderbouwing van aanbevelingen en het internationale aspect. Het beoordelingsformulier is tamelijk fragmentarisch en eveneens erg gericht op de empirische cyclus en juist weinig gericht op toepassing. Het panel heeft geconstateerd dat ook de opleiding zelf al tot deze conclusies is gekomen en al zoekende is naar hoe het PGO meer praktijkgericht ingestoken kan worden. Het panel adviseert in dit verband te overwegen het Senior Project, dat het panel veel potentie vindt hebben, aan te passen en om te bouwen tot afstudeerwerk. Ook adviseert het panel de opleiding om over de vormgeving van het eindwerk te sparren met andere relevante hbo-opleidingen, waaronder ook reguliere (bekostigde) opleidingen. Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding al concrete en adequate acties heeft ondernomen om tot een betere kwaliteit PGO's te komen. Tezamen met de reeds ingezette stevigere inhoudelijke kwaliteitsborging van de toetsing acht het panel het realistisch en haalbaar voor de opleiding om binnen maximaal twee jaar de geconstateerde tekortkomingen te repareren. Het panel adviseert dan ook om de opleiding een hersteltraject te bieden, zodat zij in een herbeoordeling de gewenste kwaliteit alsnog kan laten zien.

Het panel constateert dat alumni snel hun weg vinden op de arbeidsmarkt en door het werkveld gewaardeerd worden om hun kwaliteiten en mindset. Het zijn echt jonge ondernemers of ondernemende managers.

Onderbouwing

Inrichting afstudeertraject

Studenten sluiten de opleiding af met een rapportage over een zelfstandig uitgevoerd onderzoek, het Praktijkgericht Onderzoek (PGO). Het PGO geldt als proeve van bekwaamheid aan de hand waarvan studenten de beoogde leerresultaten dienen en (daarmee) het HBO-niveau dienen aan te tonen. Het PGO wordt in combinatie met de Eindstage uitgevoerd. De student verricht een praktijkgericht onderzoek waarin alle fasen van het onderzoeksproces aan bod dienen te komen en dat gericht is op het oplossen van een praktijkprobleem van de opdrachtgever.

Producten van afgestudeerden

Het panel heeft voorafgaand aan de visitatie een representatieve selectie van vijftien PGO's en bijbehorende beoordelingsformulieren bestudeerd afkomstig van de opleidingsvestiging in Rotterdam. Ten tijde van de visitatie waren nog geen afstudeerwerken beschikbaar van de

vestigingen in Amsterdam en Utrecht. De selectie bevatte PGO's die beoordeeld waren met een laag cijfer (6-6,9), een gemiddeld cijfer (7-7,9) en een hoog cijfer (hoger dan 8).

Bij de bestudering van de PGO's constateerde het panel dat deze een stevige theoretische basis laten zien, met name op het gebied van Marketing. Ook onderzoekstechnisch zijn de PGO's volgens het panel degelijk en boveniden is de taalkundige verwerking in orde. Dit zijn zonder meer positieve aspecten, waarmee het panel de opleiding wil complimenteren. Tegelijkertijd doet het panel ook de volgende observaties:

1. Er is veel verwerking van theorie. De vertaling hiervan in goede en bruikbare aanbevelingen blijft volgens het panel echter te beperkt. De aanbevelingen blijven vaak te oppervlakkig en te weinig concreet. Hierdoor is de praktische c.q. toepasbare waarde voor de beroepspraktijk in de ogen van het panel te beperkt.
2. Het panel mist de financiële doorrekening van de adviezen. De adviezen zouden volgens het panel voor ondernemers aan waarde en effectiviteit winnen, als zij beter cijfermatig onderbouwd zouden zijn. Daardoor zal ook de kans toenemen dat een dergelijk advies wordt geïmplementeerd.
3. In een aantal gevallen acht het panel de onderzoeksanalyse te beperkt of is de analysemethodiek niet duidelijk. In die gevallen worden resultaten niet voldoende kritisch besproken en zijn de conclusies wat te kort door de bocht of worden inzichten en conclusies niet onderbouwd.
4. Bijna alle bestudeerde PGO's gaan over positioneringsvraagstukken. Het panel meent dat een positioneringsvraagstuk slechts een onderdeel is van een echt marketing- of ondernemersplan. Het is weliswaar een belangrijk onderdeel, maar zeker niet het enige onderwerp als het gaat om (meestal toch) omzetverhoging. Het panel zou het passender vinden voor een opleiding die gericht is op ondernemen om de resultaten van een positioneringsonderzoek door studenten te laten doortrekken naar een ondernemersadvies of een daadwerkelijk implementatieplan voor de onderneming.
5. Zoals onder punt 4 al genoemd, betreffen bijna alle bestudeerde PGO's positioneringsvraagstukken. Het panel is van mening dat ook andere aanpakken en type vraagstukken relevant en passend zijn bij de opleiding en adviseert bij de PGO's meer diversiteit in aanpakken en type vraagstukken na te streven. Door bij de PGO's het probleem van de ondernemer centraal te stellen kan volgens het panel meer diversiteit in aanpakken en type vraagstukken bereikt worden.
6. Het internationale aspect komt in de bestudeerde PGO's nauwelijks zichtbaar terug. Slechts in enkele gevallen kon het panel een relatie met international business vaststellen.

De (combinatie van) bovenstaande observaties leiden er, na uitvoerig intern overleg, bij zes van de vijftien PGO's toe dat het panel tot een onvoldoende oordeel komt. In deze gevallen acht het panel de realisatie van de beoogde leerresultaten onvoldoende aangetoond.

Ten aanzien van de beoordeling van de PGO's is het het panel opgevallen dat deze vaak goed zijn uitgevoerd. Zij benoemen vaak dezelfde kritiekpunten die ook het panel heeft, maar toch komt de beoordeling uit op een voldoende. Het panel meent dat een en ander veroorzaakt wordt door het beoordelingsformulier dat tamelijk fragmentarisch is, vooral veel nadruk legt op de verschillende stappen van de empirische cyclus, de theoretische onderbouwing, structuur en het aantal gebruikte bronnen en juist te weinig gericht is op toepassing.

Het panel heeft tijdens het bezoek zowel met de examencommissie als met de examinatoren/beoordelaars van de PGO's over de verschillende observaties gesproken. Uit de gesprekken bleek dat de opleiding zich van de zwakheden al bewust is en zelf vindt dat zij, in een poging om het onderzoekmatige deel goed te borgen, teveel is doorgeschoten richting een academisch georiënteerd product. Zij is zoekende naar hoe zij het PGO op zo'n manier kan vormgeven dat het enerzijds past bij een praktijkgerichte opleiding en anderzijds een solide bachelorniveau heeft. Het panel adviseert de opleiding in dit verband te overwegen of het Senior Project niet enigszins aangepast of uitgebouwd kan worden met elementen van het huidige PGO. Volgens het panel heeft het Senior Project namelijk al veel in zich dat kan leiden tot een potentieel goed eindproduct. Tevens adviseert het panel de opleiding om meer te sparren met andere relevante hbo-opleidingen, waaronder ook reguliere (bekostigde) opleidingen, zodat wederzijds van elkaar geprofiteerd kan worden. Zo blijft de opleiding tevens goed aangehaakt bij actuele trends en ontwikkelingen.

Inmiddels heeft de opleiding iemand aangetrokken die is gepromoveerd op praktijkgericht onderzoek om de opleiding bij de nieuwe vormgeving van het PGO te begeleiden. Het beoordelingsformulier zal in het kielzog van de aanpassingen bij het PGO eveneens worden aangepast. Samen met de stevigere inhoudelijke kwaliteitsborging van de toetsing (zie Standaard 10) heeft het panel er alle vertrouwen in dat de opleiding in staat is binnen maximaal twee jaar de geconstateerde tekortkomingen te repareren. Twee eerste (dus nog niet definitieve) versies van PGO's die het panel tijdens het bezoek heeft ingezien, lijken in dit verband hoopgevend.

Functioneren afgestudeerden

Het panel heeft gesproken met een aantal alumni en met vertegenwoordigers uit het werkveld. Afgestudeerde IBE-ers vinden snel hun weg op de arbeidsmarkt en zijn zeer positief over de mate waarin de opleiding hen heeft voorbereid op de beroepspraktijk. Zij noemen vooral de typische ondernemende mindset als positief punt en het feit dat ze echt ergens voor hebben leren gaan. Alumni die zijn doorgestroomd naar een premaster van een universiteit geven aan dat de aansluiting prima is. Ook het werkveld is enthousiast over de kwaliteiten van de afgestudeerden. Zij vinden hen echt jonge ondernemers of ondernemende managers die hun verantwoordelijkheid nemen.

Eindoordeel

Beoordeling van de standaarden

Het panel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Goed
<i>Standaard 2 Programma: oriëntatie</i>	Goed
<i>Standaard 3 Programma: inhoud</i>	Voldoende
<i>Standaard 4 Programma: leeromgeving</i>	Goed
<i>Standaard 5 Instroom</i>	Goed
<i>Standaard 6 Personeel</i>	Goed
<i>Standaard 7 Voorzieningen</i>	Voldoende
<i>Standaard 8 Begeleiding</i>	Goed
<i>Standaard 9 Kwaliteitszorg</i>	Goed
<i>Standaard 10 Toetsing</i>	Voldoende
<i>Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Onvoldoende

Overwegingen, conclusie en eindoordeel

Het panel heeft de opleiding IBE leren kennen als een opleiding met een karakteristieke eigen visie op onderwijs. Hierin staan naast het aanleren van kennis en ondernemersvaardigheden het aankweken van een typische ondernemerschapsmentaliteit, de juiste mindset en een gedisciplineerde, resultaatgerichte instelling centraal. In lijn hiermee is de leeromgeving bedrijfsmatig ingericht met een strakke programmering, structuur en veel aandacht voor (zelf)discipline. De begeleidingsstructuur is bovendien stevig. De betrokkenheid van het werkveld bij de opleiding is groot en de opleiding hecht grote waarde aan leren in de beroepspraktijk van professionals uit de beroepspraktijk. Via stevige praktijkonderdelen wordt

studenten hiertoe ruimschoots de gelegenheid geboden. Daarnaast vervullen de enthousiaste docenten die beroepshalve actief zijn in de praktijk en door de opleiding worden 'ingehuurd' voor het geven van onderwijs, een zeer waardevolle rol in dit verband. Zij vervullen een ware brugfunctie tussen de praktijk en de theorie met hun inspirerende, prikkelende en activerende didactiek. Bovendien beschikken zij over zeer goede beroepsspecifieke kwalificaties en fungeren zij als rolmodel voor de studenten. De opleiding kan zich volgens het panel nog verbeteren door meer aandacht te besteden aan digitalisering en door studenten meer mogelijkheden te bieden in het programma om de beoogde leerresultaten op het gebied van internationalisering te realiseren. Verder is in relatie tot de examencommissie en toetscommissie aandacht gewenst voor een betere functiescheiding en het formeel aanwijzen van docenten als examinator. De afstudeerwerken (PGO's) laten een stevige theoretische basis zien, met name op het gebied van Marketing. Daarnaast zijn de PGO's ook onderzoekstechnisch degelijk en is de taalkundige verwerking in orde. Anderzijds vertonen de PGO's ook een aantal zwakten op grond waarvan het panel in een te groot aantal gevallen de realisatie van de beoogde leerresultaten onvoldoende aangetoond acht. De belangrijkste zwakten betreffen de praktische/toepasbare waarde, de herleidbaarheid van resultaten en (cijfermatige) onderbouwing van aanbevelingen en het internationale aspect. Dit laat onverlet dat alumni van de opleiding snel hun weg vinden op de arbeidsmarkt en door het werkveld gewaardeerd worden om hun kwaliteiten en mindset.

Met inachtneming van de beslisregels van de NVAO beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding International Business & Entrepreneurship (locaties Amsterdam, Rotterdam en Utrecht) van EuroCollege Hogeschool als **voldoende**. Standaard 11 is door het panel als onvoldoende beoordeeld. Gezien de oordelen van het panel op de overige standaarden ('voldoende' of 'goed') en gezien het feit dat het panel herstel van de tekortkomingen op standaard 11 binnen maximaal twee jaar realistisch en haalbaar acht, adviseert het panel om de opleiding een herstelperiode op te leggen, zodat zij de gelegenheid krijgt de gewenste kwaliteit alsnog aan te tonen. De volgende verbeteringen acht het panel in dit verband noodzakelijk:

- Versterking van de praktijkgerichte oriëntatie door het vergroten van de praktische c.q. toepasbare waarde van het PGO;
- Verbetering van de herleidbaarheid van resultaten en versterking van de (cijfermatige) onderbouwing van aanbevelingen;
- Het realiseren van meer diversiteit in aanpakken en type vraagstukken in het eindwerk;
- Versterking van het internationale aspect in het PGO;
- Aanpassing van het PGO-beoordelingsformulier in lijn met de bovengenoemde aanpassingen.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 1

- Het panel geeft de opleiding ter overweging mee om in het nieuwe profiel en de nieuwe beoogde leerresultaten de onderdelen finance en human resource management nog verder te versterken. Verder adviseert het panel de opleiding goed oog te blijven houden voor aspecten van informatisering/automatisering die van belang zijn in de verschillende geledingen van een onderneming (bijv. betreffende communicatie met de omgeving of ondersteuning van bedrijfsprocessen (werkstromen) of transactieverwerkende processen).

Standaard 2

- Om in de ontwikkeling van ondernemerschapsvaardigheden een nog betere balans te realiseren, zou de opleiding in het programma nog meer aandacht kunnen besteden aan exploratie (het creëren van kansen) naast de aandacht voor exploitatie (het benutten van kansen die zich voordoen).

Standaard 3

- Het panel adviseert de opleiding met klem de beoogde leerresultaten van de opleiding op het gebied van internationalisering in het programma beter te borgen en studenten beter in staat te stellen om met name de interculturele competenties te verwerven. Met het oog op toekomstige accreditaties wijst het panel in dit verband tevens met klem op de aanscherping van het nieuwe NVAO-beoordelingskader als het gaat om het hanteren van een niet-Nederlandse naam.

Standaard 4

- Het panel adviseert de opleiding er voldoende zorg voor te dragen dat studenten beschikken over de digitale vaardigheden die de beroepspraktijk van hen vraagt.

Standaard 5

-

Standaard 6

- Het panel adviseert de opleiding om het percentage mastergeschoolde docenten verder te verhogen richting ongeveer 75-80% mastergeschoolde docenten.
- In lijn met de reeds aanwezige plannen van de opleiding zelf, adviseert het panel de opleiding om de reeds aanwezige aandacht voor professionalisering van docenten en begeleiders op het gebied van toetsing verder te verstevigen via BKE-scholingstrajecten.

Standaard 7

- Het panel adviseert de opleiding aandacht te besteden aan de modernisering van de digitale voorzieningen in het licht van de ontwikkeling van die specifieke digitale vaardigheden die voor de beroepspraktijk relevant zijn. Een en ander hoeft naar inschatting van het panel niet haaks te staan op de onderwijsvisie van de opleiding.

Standaard 8

-

Standaard 9

-

Standaard 10

- Met het oog op de wettelijke onafhankelijkheid van de examencommissie van het management vraagt het panel aandacht voor een betere functiescheiding. Deze aanbeveling geldt ook met betrekking tot de scheiding van taken en verantwoordelijkheden van de examencommissie en toetscommissie.
- Het panel adviseert de examencommissie zo spoedig mogelijk docenten formeel aan te wijzen als examinator en hierbij de kennis op het gebied van toetsing mee te laten wegen. Het panel adviseert tevens om onder het beheer van de onafhankelijke voorzitter van de examencommissie en in overleg met het management een aparte lijst van aangewezen examinatoren aan te leggen.

Standaard 11

Zie hoofdstuk Eindoordeel.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Locatie:

EuroCollege Hogeschool
Westblaak 139
3012 KJ Rotterdam

Donderdag 31 januari 2019

Tijd	Sessie
12.30 – 15.30	Vooroverleg panel, introductie
15.30 – 16.30	Showcase Profilering van de Int. Business & Entrepreneurship opleiding
16.30 – 17.15	Gesprek met directie <i>Doel en programma visitatie</i>
17.15 – 17.45	Gesprek met beoordelaars <i>Begeleiding van PGO-eindwerken</i>
17.45 – 18.30	Vooroverleg panel, bestuderen materiaal ter inzage
19.30	Diner (besloten)

Vrijdag 1 februari 2019

Tijd	Sessie
9.00 – 9.30	Vooroverleg panel
9.30 – 10.15	Studenten opleiding Int. Business & Entrepreneurship <i>Programma, toetsing, kwaliteit docenten, afstudeerbegeleiding</i>
10.30 – 11.15	Examencommissie <i>Programma, toetsing, eindstage en PGO</i>
11.30 – 12.30	Gesprek met docenten <i>Doelen van de opleiding, programma, toetsing en kwaliteit docenten</i>
12.30 – 13.30	Lunch (besloten)
13.30 – 14.15	Alumni opleiding Int. Business & Entrepreneurship <i>Aansluiting van opleiding op werkveld of vervolgopleiding</i>
14.30 – 15.15	Werkveldcommissie Int. Business & Entrepreneurship <i>Aansluiting van opleiding op werkveld, toetsing en afstuderen</i>
15.15 – 16.45	Beoordelingsoverleg panel
16.45 – 17.15	Terugkoppeling resultaten, afsluiting visitatie

Funcities Panelleden

Functie
Directie donderdag 31 januari 2019 16.30 uur
Algemeen Directeur
Adjunct-directeur Kwaliteitszorg & onderwijsontwikkeling
Studentenpanel vrijdag 1 februari 2019 9.30 uur
Student IBE2016 Rotterdam
Student IBE2015 januari-instroom Rotterdam
Student IBE2017 Rotterdam
Student IBE2017 Rotterdam
Student IBE2018 Utrecht
Student IBE2018 Utrecht
Examencommissie vrijdag 1 februari 2019 10.30 uur
Externe PGO beoordelaar, docent Onderzoek Hbo
PGO begeleider
Coördinator PGO
Externe toetsdeskundige
Voorzitter examencommissie
Manager examenbureau
Toetsconstructeur
Docentenpanel vrijdag 1 februari 2019 11.30 uur
Studiebegeleider
Coördinator stages hbo
Docent
Docent
Docent
Docent
Alumnipanel vrijdag 1 februari 2019 13.30 uur
Student Universiteit van Tilburg
Accountmanager Talent & pro
Young Capital
Sales Manager
Business Developer bij Ebury
Werkveldcommissie vrijdag 1 februari 2019 14.30 uur
Civieltechnisch toezichthouder/directievoerder bij Arendsen Inframangement
Entrepreneur Scan BV
Owner Moorman Holding
CEO Rising Star Partners
Partner StratAct
Adjunct-directeur Kwaliteitszorg & Onderwijsontwikkeling

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Het panel heeft de volgende documenten bestudeerd:

1. Kritische Reflectie International Business & Entrepreneurship 2018
2. Studiegids International Business & Entrepreneurship 2018
3. Eindkwalificatie International Business & Entrepreneurship 2018
4. Overzicht ingezet personeel International Business & Entrepreneurship
5. Overzicht stagebedrijven International Business & Entrepreneurship
6. Handboek examinering
7. Examenplan International Business & Entrepreneurship 2017
8. Examenplan International Business & Entrepreneurship 2018
9. Handleiding Eindstage International Business & Entrepreneurship 2017
10. Handleiding Praktijkgericht Onderzoek 2016
11. Resultaten International Business & Entrepreneurship NSE 2018
12. NSE factsheet 2018
13. PGO-register International Business & Entrepreneurship 2014 – 2015
14. Representatieve selectie van 15 Praktijkgerichte Onderzoeken (PGO's)
15. 2 eerste versies van Praktijkgerichte Onderzoeken nieuwe opzet

Ter inzage:

16. Handleiding Werkoriëntatie International Business & Entrepreneurship 2018
17. Handleiding Zomerstage International Business & Entrepreneurship 2018
18. Studiegids International Business & Entrepreneurship 2017
19. Handleiding Werkoriëntatie International Business & Entrepreneurship 2017
20. Handleiding Zomerstage International Business & Entrepreneurship 2017
21. Handleiding Senior Project 2017
22. Studiegids International Business & Entrepreneurship 2016
23. Handleiding Werkoriëntatie International Business & Entrepreneurship 2016
24. Handleiding Zomerstage International Business & Entrepreneurship 2016
25. Handleiding Eindstage International Business & Entrepreneurship 2016
26. Handleiding Senior Project 2016
27. Senior Projectverslagen 2016
28. Eindstageverslagen van studenten met geselecteerde PGO
29. Zomerstageverslagen
30. Werkoriëntatieverslagen
31. Schriftelijke tentamens en uitwerkingen, Cross Cultural Management 2, internationaal ondernemen 3, Business 2, Business Modellen 2,
32. Opdrachten Essentials of Succes 1, Essentials of Succes 2, Essentials of Succes 3
33. Handboek kwaliteitszorg
34. Evaluaties opleiding International Business & Entrepreneurship
35. Evaluaties opleiding International Business & Finance
36. Studiegids International Business & Finance
37. Studiegids International Business & Asian Markets
38. Leermiddelen International Business & Entrepreneurship
39. Leermiddelen International Business & Finance
40. Leermiddelen International Business Asian Markets & Chinese Taal
41. Notulen examencommissie
42. CV's docenten en staf

- 43. Inzet uren docenten
- 44. Uitwerking resultaten International Business & Entrepreneurship NSE2018
- 45. Onderwijsprogramma International Business & Entrepreneurship met leerlijn, succes vakken en onderzoek leerlijn
- 46. Leerdoelen en vakken International Business & Entrepreneurship
- 47. Audit examinering EuroCollege Hogeschool

EUROCOLLEGE
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Hersteldocument EuroCollege standaard 11

Geachte heer, mevrouw,

Voor u ligt het hersteldocument EuroCollege standaard 11. Dit document heeft als doel handvat en richtlijn te zijn bij het reparatietraject voor standaard 11 van februari 2019 t/m 2021. In deze periode dient het EuroCollege standaard 11 op een voldoende/goed niveau te krijgen.

In de verslaglegging van het visitatiepanel is de volgende passage hierover opgenomen;

“Standaard 11 is door het panel als onvoldoende beoordeeld. Gezien de oordelen van het panel op de overige standaarden (‘voldoende’ of ‘goed’) en gezien het feit dat het panel herstel van de tekortkomingen op standaard 11 binnen maximaal twee jaar realistisch en haalbaar acht, adviseert het panel om de opleiding een herstelperiode op te leggen, zodat zij de gelegenheid krijgt de gewenste kwaliteit alsnog aan te tonen.

De volgende verbeteringen acht het panel in dit verband noodzakelijk:

- *Versterking van de praktijkgerichte oriëntatie door het vergroten van de praktische c.q. toepasbare waarde van het PGO (Praktijk Gericht Onderzoek).*
- *Verbetering van de herleidbaarheid van resultaten en versterking van de (cijfermatige) onderbouwing van aanbevelingen;*
- *Het realiseren van meer diversiteit in aanpakken en type vraagstukken in het eindwerk;*
- *Versterking van het internationale aspect in het PGO;*
- *Aanpassing van het PGO-beoordelingsformulier in lijn met de bovengenoemde aanpassingen. “*

Binnen EuroCollege is al langer de wens het PGO en hiermee het afstuderen een nieuwe, passendere vorm te geven. Het advies van het panel laat dit in versnelde vorm plaatsvinden. Op het moment dat u dit document leest zijn daarom de eerste stappen al genomen en is de ontwikkeling van het ‘nieuwe PGO’, PGO 2.0 genaamd in dit document, in volle gang. Dit document poogt een kort verslag te geven van de stappen die tot nu toe genomen zijn alsmede een planning te tonen voor de komende periode. Uiteraard zullen er gedurende de herstelperiode extra stappen worden toegevoegd indien dit nodig blijkt. EuroCollege wil studenten uitdagen het maximale uit zichzelf te halen en kwaliteit af te leveren. Onze doelstelling binnen dit traject is dan ook om de hoge standaard waar wij voor willen staan ook, zo niet juist, in het afstuderen goed vorm te geven.

De komende periode zien wij als een uitdaging en een kans. Beide zien wij met vertrouwen tegemoet hoewel wij ons ook bewust zijn van het belang en het feit dat er flinke stappen genomen moeten worden en wij er zeker nog niet zijn. Wij zijn enthousiast over de nieuwe opzet en kans die deze opzet biedt om kwaliteit te leveren voor de organisaties waarbinnen onze studenten actief zijn in hun eindstage. Met dit document willen wij inzage geven in het huidige proces, mocht er inhoudelijk meer nodig zijn dan kunnen we uiteraard ook aanvullende (achterliggende) documenten leveren.

Mocht u naar aanleiding van dit document nog vragen hebben dan zien we deze graag tegemoet en zullen we deze zo goed mogelijk proberen te beantwoorden.

Drs. P.V.C.E van de Walle M. Em.

Algemeen Directeur

Verbetertraject PGO

Zoals ook intern geconstateerd is de kwaliteit van aantal PGO's van de opleiding International Business en Entrepreneurship niet op het gewenste niveau. Het is dan ook van groot belang dat er stappen genomen worden om deze PGO's weer op het gewenste niveau te brengen. Tijdens de gesprekken die gevoerd zijn met het visitatiepanel is besloten dit versneld op te pakken en in te voeren. Begin februari is er daarom een stappenplan vastgesteld voor het vernieuwen en verbeteren van het PGO. Het destijds opgestelde stappenplan is in een meer actuele variant opgenomen in onderstaande tabel. Hierin is ook de voortgang opgenomen.

Tabel 1 Actielijst verbetertraject PGO

Moment	Actie	Afgerond MM/JJ
Februari 2019	Inventarisatie documenten die online beschikbaar zijn over onderzoek en afstuderen in het HBO	02/19
	Voorstel wijziging beoordelingsopbouw binnen het huidige beoordelingsinstrument voor Cohort2016 (het cohort dat op dit moment aan het afronden is). Binnen dit voorstel verandert de puntenverdeling waardoor de onderdelen met hierin de link met de praktijk zwaarder gaan tellen en studenten met een onvoldoende praktisch PGO dit niet meer (of in ieder geval in veel mindere mate) kunnen compenseren met een sterk literatuurhoofdstuk.	02/19
	Inlichten cohort2016 over het belang van de praktijk en aandacht die zij hierbij moeten besteden aan aanbevelingen.	03/19
Maart 2019	PGO-training invoegen op de workshopdag voor de derdejaars zodat alle studenten nogmaals gewezen worden op het belang van de praktijk en de wijze waarop zij dit vorm dienen te geven in de laatste fase van het onderzoek.	03/19
	Vaststelling aanpassing beoordelingskader examencommissie	03/19
	Inventarisatie beschikbare (studie)boeken rondom praktijkonderzoek en hierbij tevens kijken welke boeken op andere hogescholen gebruikt worden	04/19
	Inventarisatie afstudeertraject andere hogescholen	03/19
April 2019	Schrijven van inhoudelijk voorstel voor PGO 2.0 – Een nieuwe opzet, een nieuw beoordelingskader	04/19
	Afspraak maken met [REDACTED] voorstel/opzet te bespreken (afspraak in mei).	05/19
	Waar mogelijk contacten leggen met medewerkers van andere hogescholen om gedurende het traject visie en voortgang te bespreken en toetsen.	03/19 ¹
Mei 2019	Voorleggen beroepsproducten aan werkveld-/praktijkcommissies	05/19
	Vaststelling nieuwe handleiding PGO inclusief beoordelingsmodel door de examencommissie	06/19
	Schrijven handleiding PGO 2.0 voor Cohort 2017	05/19
Juni 2019	Cohort 2017 start met PGO 2.0 onder leiding van goede begeleiding en inhoudelijk sterke mensen.	06/19
	Ontwerp nieuwe leerlijn onderzoek op basis van criteria PGO 2.0	In uitvoering
	Afstemmen PGO-richtlijnen afstudeerders < Cohort2016	In uitvoering

¹ Startmoment in plaats van afrondingsmoment

	Afstemming met [REDACTED] ² over advisering en te nemen stappen	In uitvoering
Juli 2019	Vaststelling nieuwe leerlijn vak onderzoek op basis van PGO 2.0 opzet	
	Gelijkheden rondom Calibratiesessie met andere hogescholen verkennen en z.s.m. organiseren	
	Ontwikkelen beoordelingsinstrument PGO 2.0 en voorleggen aan [REDACTED]	
Aug 2019	Eerste inlevermoment IOV's Cohort 2017	
September 2019	Bezoeken aan stage instellingen/werkveld voor afstemming over IOV	
	Evaluatiemoment PGO 2.0 a.d.h.v. de ingediende IOV's (individuele onderzoek voorstellen)	
	Evaluatiemoment ingediende IOV's Cohort 2017 met leden van de werkveldcommissie	
Oktober 2019	Evaluatiemoment handleiding PGO 2.0 en aanpassen handleiding op basis van evaluatie voor Cohort 2017JAN	
	Evaluatiemoment PGO-bureau	
Jan 2020	Tussenevaluatie PGO 2.0	
Maart 2020	Tussenevaluatie PGO 2.0	
	Evaluatiemoment handleiding en updaten handleiding voor Cohort 2018	
Mei 2020	Evaluatiemoment beroepsproducten met werkveldcommissies	
Augustus 2020	Evaluatiemoment PGO 2.0 Cohort 2017	

Aanpak aandachtspunten

Binnen de rapportage heeft de commissie een aantal verbeterpunten benoemd. Gezien de aard van deze verbeterpunten en de beoogde verandering die intern vanuit de opleiding al in gang gezet zou worden, is er gekozen om de inhoud van het PGO en de bijbehorende handleiding grondig te herzien. Deze nieuwe versie heeft de voorlopige benaming PGO 2.0 en zal vanaf juni 2019 gehanteerd worden (Cohort 2017). Hieronder is op basis van de verbeterpunten uitgewerkt welke stappen er al genomen zijn en welke nog genomen gaan worden.

Versterking van de praktijkgerichte oriëntatie door het vergroten van de praktische c.q. toepasbare waarde van het PGO;

- Om te waarborgen dat het PGO 2.0 praktijkgericht wordt, is besloten om binnen het inhoudsdocument het beroepsproduct als basis te nemen voor het inrichten van de afstudeerscriptie voor Cohort 2017 en later. Dit is verder uitgewerkt in Bijlage 2 **Inhoudsdocument PGO Cohort 2017**.
- Om de praktijkgerichte oriëntatie van het PGO te waarborgen is afgesproken om dit voor te leggen aan de betreffende werkveldcommissies. Binnen de commissievergaderingen wordt aan het werkveld gevraagd input te leveren voor mogelijke beroepsproducten en aan welke vereisten dergelijke beroepsproducten moeten voldoen om praktisch toepasbare waarde te hebben. Voor iedere opleiding zal minimaal eens per jaar gecontroleerd worden of er wijzigingen doorgevoerd moeten worden.
- Met ingang van Cohort 2017 wordt de samenwerking tussen de stageorganisatie en het PGO-bureau versterkt. Als onderdeel hiervan zullen de PGO-begeleiders bezoeken afleggen aan de organisatie om hier de onderzoeksopzet en het beoogde beroepsproduct te bespreken.
- Binnen het nieuwe PGO worden de eisen uit de organisatie benoemd in de doelstelling van het PGO en krijgt de organisatie een stem in de beoordeling hiervan.

² [REDACTED] heeft zijn werkzaamheden overgedragen aan [REDACTED].

Verbetering van de herleidbaarheid van resultaten en versterking van de (cijfermatige) onderbouwing van aanbevelingen;

- Er is een nieuwe medewerker aangetrokken voor het PGO-bureau met een meer financiële achtergrond. Zij is vanwege haar achtergrond (in zowel studie³ als werk (PWC)) een zeer geschikte begeleider om de studenten te helpen met de financiële kant van hun onderzoek en om de studenten te enthousiasmeren over het schrijven van financieel georiënteerde PGO's.
- Vanaf studiejaar 2019-2020 zullen er voor de derdejaars studenten workshops SPSS aangeboden worden zodat studenten kwantitatieve gegevens beter kunnen verwerken.

Het realiseren van meer diversiteit in aanpakken en type vraagstukken in het eindwerk;

- Zoals ook in het gesprek al aangegeven is de overlap in sommige PGO's te verklaren door het werken in themakringen. Mede vanwege die overlap en de gewenste diversiteit die hierdoor in het nauw kwam zijn de themakringen met ingang van Cohort 2016 (Juni 2018) gestopt.
- Alle huidige PGO's zijn in kaart gebracht om te beoordelen in hoeverre er ook zonder de themakringen in het huidige cohort nog sprake is van een overlap in onderwerpen. In Bijlage 3 Lijst huidige scriptieonderwerpen IBE is een lijst opgenomen van alle huidige IBE studenten en hun PGO-onderwerp om aan te tonen dat deze diversiteit inmiddels vergroot is.
- De werkveldcommissies wordt gevraagd om mee te denken over mogelijke beroepsproducten voor de opleidingen.

Versterking van het internationale aspect in het PGO;

- Er is afgesproken dat alle studenten die een buitenlandsstage lopen en/of te maken hebben met een Engelstalige opdrachtgever met ingang van cohort 2017 hun PGO in het Engels moeten uitvoeren en schrijven
- Er is een nieuwe medewerker aangetrokken voor het PGO bureau met als achtergrond een master 'Internationaal Management'⁴. Hierdoor hopen we de internationale component op inhoudelijk vlak beter vorm te kunnen geven.

Aanpassing van het PGO-beoordelingsformulier in lijn met de bovengenoemde aanpassingen. “

- Binnen het huidige cohort (C2016) kon het PGO geen andere vorm meer krijgen omdat deze studenten reeds bezig waren met hun onderzoek en de hiervoor geldende voorwaarden al eerder gecommuniceerd hebben gekregen. Wel heeft de examencommissie ingestemd met het herzien van het huidige beoordelingsformulier op basis van de puntenverdeling omdat deze nog niet gecommuniceerd was naar de student. Deze herziening is opgenomen in Bijlage 1
- Binnen de nieuwe PGO 2.0 structuur wordt er een nieuw beoordelingsinstrument ontwikkeld waarbij de kernelementen van Praktijkgericht onderzoek (Praktisch relevant, methodisch grondig en ethisch verantwoord) leidraad vormen

³ ADVANCED MASTER IN EUROPEAN AND INTERNATIONAL TAXATION, European Tax College; Tilburg/Leuven
INTERNATIONAL SUMMER UNIVERSITY PROGRAM, Copenhagen Business School, *Economic Policy in the Financial Crisis*,
Economics of Sports.

MASTER FISCALE ECONOMIE, Tilburg University, BACHELOR FISCALE ECONOMIE, Tilburg University

⁴ CEMS MIM Program/Internationaal Management, Rotterdam School of Management/Hong Kong University of Science and Technology:
International entrepreneurship, corporate development, building healthy organisations, understanding customers, strategic approach
business culture negotiation in operating cultures, risk management, crisis communication, global responsible leadership, block seminar: New
venture creation,

Bijlage 1 Beoordelingskader PGO Cohort 2016

Onderdeel	Oude wegingsfactor	Nieuwe wegingsfactor	
Managementsamenvatting	7%	6%	Dit onderdeel wordt al veel vaker in de opleiding getoetst. Samenvatten is daarom niet een nieuwe vaardigheid die zwaar beoordeeld hoeft te worden. Wel is het van belang om te toetsen of een student de kern van zijn werk kort en bondig kan verwoorden zodat het eenvoudig ingezet kan worden binnen de praktijk.
totaal	7%	6%	
Hoofdstuk 1: Onderzoekopzet			
Probleemomschrijving	5%		
Doel van het onderzoek	3%	4%	Zonder onderzoeksdoel is de richting van het onderzoek onduidelijk. Daarom is dit cruciaal voor het aansluiten van het onderzoek op de praktijk. Het onderzoeksdoel moet daarom een zwaardere weging krijgen.
Centrale vraag	4%		
Deelvragen	5%		
totaal	17%	18%	
Hoofdstuk 2: Theoretisch kader			
Gekozen theorie(ën) met bijbehorende begrippen	9%	8%	Voor de aansluiting met de praktijk is de theorie weliswaar van belang, echter is de koppeling en het gebruik hiervan in de praktijk belangrijker. De wijze waarop de theorie toegepast wordt, wordt al meegenomen in de beoordeling van hst 3. Daarom kan de weging van dit onderdeel minder zwaar worden. Theorie moet een basis vormen om verantwoord onderzoek te doen en moet voldoende input leveren om grondig te werk te gaan.
Discussie en samenhang gekozen theorie(ën)	11%	10%	
totaal	20%	18%	
Hoofdstuk 3: Methodologie			
Verantwoording onderzoeksmethoden en/of technieken	15%		
totaal	15%		
Hoofdstuk 4: Analyse onderzoeksresultaten			
Verbinding theorie en onderzoeksresultaten bij beantwoording deelvragen	15%	9%	Voor een praktisch PGO is niet zozeer de koppeling van resultaten met theorie van belang maar is het veel meer van belang dat de student een goede analyse uitvoert en laat zien dat er een verbinding is tussen theorie en praktijk. Vandaar dat binnen dit hoofdstuk de koppeling theorie-resultaten minder waarde krijgt en de koppeling resultaten-eigen oordeel-organisatie meer waarde.
Student vormt een eigen oordeel over oplossing en is kritisch op huidige situatie in de organisatie	5%	9%	
totaal	20%	18%	
Hoofdstuk 5: Slothoofdstuk			

Beantwoording Centrale Vraag	7%		
Reflectie kwaliteit onderzoeksproces	5%		
Aanbevelingen		10%	
voorstellen voor vervolgonderzoek	9%	3%	Doelstelling van de PGO is een oplossing of handreiking m.b.t. een praktijkprobleem, praktische relevantie. Dit komt binnen het huidige kader tot uiting in de aanbevelingen die een student schrijft voor de organisatie. Vandaar dat dit onderdeel zwaarder mee moet gaan tellen in het eindcijfer.
totaal	21 %	25 %	
Eindcijfer	100 %	100 %	

Bijlage 2 Inhoudsdocument PGO Cohort 2017 *International Business*

International Business & Entrepreneurship heeft als CROHO nummer 30031. De opleidingen International Business & Finance Management en International Business & Asian Studies zijn minoren. Deze opleidingen leggen voor 30ECTS de focus op Finance of op Azië.

EuroCollege richt zich in haar profiel sterk op het profiel van ondernemer. Ondernemen vereist zeker kennis, inzichten en vaardigheden, maar ook een stevige mentaliteit en een mindset die gefocust is op succes. Ondernemen is tevens een "Way of Life", waarbij alles wordt opgegeven om de onderneming van de grond te trekken.

Ook al werkt EuroCollege een stevige mentaliteit en een positieve mindset de essentie van ondernemerschap, de "innate drive" ligt buiten onze mogelijkheden. Wij leiden daarom niet alleen ondernemers op maar ook intrapreneurs 'ondernemende managers'. Hiermee voldoen wij aan de wens van de meeste werkgevers, die zoeken naar flexibele, ondernemende werknemers.

Tevens bereiden wij hiermee onze studenten voor op een steeds veranderende wereld en arbeidsmarkt die onderhevig is aan de wereldwijde veranderingen op het gebied van samenwerkingsvormen, digitalisering, globalisering, verschuiving van politiek en economisch accent richting Azië en veranderingen in de Westerse maatschappij. Aanpassing aan die veranderingen vereist ondernemingszin, een stevige mentaliteit van aanpakken en een positieve mindset.

Binnen deze opleidingen zijn er een aantal algemene beroepen denkbaar zoals: (Internationaal) ondernemer, (internationaal) marketeer, (internationaal) manager. In deze bijlage is een deel van de informatie uit het nieuwe inhoudsdocument opgenomen zodat een beeld gevormd kan worden van de richting waarop nu gedacht wordt. De voorgestelde beroepsproducten dienen nog inhoudelijk met de werkveldcommissie besproken te worden. Het gaat hier dus om een werkdocument dat nog niet vastgesteld is (zie Tabel 1 Actielijst verbetertraject PGO). Het is voor al deze beroepsproducten van groot belang dat er een goede onderbouwing plaats vindt en dat het financiële plaatje meegenomen wordt in het onderzoek.

Tabel 2 Opleiding en carrière richting

Opleiding	Beroep	Aandachtspunten opleiding
I. International Business & Entrepreneurship	(international) manager, (international) marketeer, (international) ondernemer	Ondernemerschap & Intrapreneurship, netwerken, essentials of succes, concepting & productontwikkeling, business modelling, business strategie, (online-) marketing, E-commerce & big data, financieel management gericht op Mkb, projectmanagement, communicatie, nationale- en internationale context, duurzaamheid, innovatie, leiderschap
II. International Business & Finance Management	Financieel manager, chief financial officer, business analyst, manager governance, risk & compliance	Accounting, financieel management, strategisch management, Intrapreneurship, globalisering, innovatie, big data, bedrijfseconomie, bedrijfsrecht, ethiek, management, marketing, cross-cultural management, argumentatie
III. International Business & Asian Markets	Ondernemer, manager, marketeer, product development, trade- of exportmanager met focus op Azië	Ondernemerschap, Intrapreneurship, Internationale handel, marketing, cross-cultural management, trends & verandering, Aziatische markten en business modellen, business strategie, internationale politieke- en sociaal-, economische-, culturele ontwikkelingen

I. International Business & Entrepreneurship

De stagiaires behorend tot afstudeerrichting International Business & Entrepreneurship hebben een breed scala aan beroepsproducten. Het is de studenten aan te raden om de focus te leggen op thema's die in het vakkenpakket naar voren komen. Opvallend in het vakkenpakket is dat, naast de bedrijfskundige vakken zoals financieel management, projectmanagement, marketing, communicatie, business strategy, customer relations en leiderschap er aandacht is voor E-commerce marketing, innovatie, robotisering en concepting & creating of ideas. Vanuit het werkveld worden de volgende beroepsproducten voorgesteld: Het creëren van een marketing plan met als doel internationaal virale content te creëren (lange termijn strategie) , innovatie van bestaande producten, processen en diensten die een positief effect hebben op het bedrijfsresultaat, groeistrategieën voor bestaand(e) product(en), dienst(en) ontwikkelen richting nieuwe markten, nieuwe kanalen, landen, klantgerichte co-creatie strategie.

II. International Business & Finance Management

De laatste opleiding binnen de international business stroming is International Business & Finance Management. In tegenstelling tot de bovengenoemde studie richtingen, is deze studierichting minder algemeen. De student doet tijdens deze studie ervaring en kennis op m.b.t. financieel management. Op het carrière pad van deze studenten vinden we vacatures zoals; financieel manager, financieel controller, risk & compliance manager. Het is daarom aan te raden dat de studenten de gekozen stage en het stageverslag hierop aanpassen. De kern van een beroepsproduct binnen deze studierichting moet financieel van aard zijn. Voorbeelden van beroepsproducten in dit veld zijn bijvoorbeeld; waarderen van de mkb onderneming m.b.t verkoop, innovatie van bestaande producten, processen en diensten die een positief effect hebben op het bedrijfsresultaat, groeistrategieën voor bestaand(e) product(en), dienst(en) ontwikkelen richting nieuwe markten, nieuwe kanalen, landen, klantgerichte co-creatie strategie.

III. International Business & Asian Markets

Binnen deze opleiding loopt een deel van de studenten een eindstage bij startups en grote bedrijven die een vestiging of afnemers hebben in Azië. Tevens is het mogelijk dat deze studenten stage lopen binnen een bedrijf dat wellicht een nieuwe bedrijfstak wil opstarten die een relatie heeft met de Aziatische markt of stagelopen bij een bedrijf in Azië. Hierbij zou gedacht kunnen worden aan onder andere de volgende beroepsproducten: Een marktonderzoek met doelgroep bepaling, een financieringsplan met uitgebreide informatie over risico's, returns en financieringsrondes, een markt-entry strategy, een hr-document gericht op cross cultureel management, et cetera. De internationale studierichting geeft de stagiaires aanleiding om de onderzoek markt breed te trekken, zo zou er extra aandacht gegeven kunnen worden aan cultuurverschillen of deelmarktverschillen. In de eerste opleidingslijn gericht op Asian Markets, is het gewenst dat de stagiair de opgedane kennis over de Aziatische markt toepast door bijvoorbeeld Aziatische trend rapporten mee te nemen in informatie of aandacht te leggen op global shifting.

Bijlage 3 Lijst huidige scriptieonderwerpen IBE

In deze bijlage zijn de thema's van de PGO's opgenomen van studenten die op dit moment actief aan het schrijven zijn voor hun PGO. Binnen deze lijst is duidelijk zichtbaar dat de diversiteit in onderwerpen in het afgelopen jaar al vergroot is. Echter zal er binnen het PGO 2.0 gestreefd worden naar een nog grotere diversiteit. Studenten die op dit moment nog niet concreet een onderzoeksthema hebben zijn buiten dit overzicht gelaten. Evenals studenten die op dit moment niet actief aan het schrijven zijn en bijvoorbeeld eerst nog hertentamens en opdrachten moeten afronden.

Cohort	Thema	Fase
2015	Marketing nieuwe vestiging makelaarskantoor	Schrijven theoretisch kader
	Naamsbekendheid vastgoedonderneming	
	Werving en selectie Generatie Y	Afrondende fase
2016	Marktverkenning voetbalschool Azië	Schrijven onderzoeksopzet
	Adviesrapport financiering Startup	
	Adviesrapport merger mkb	
	Marketingadvies e-commerce onderneming in sector onderwijs	
	Marktverkenning buitenland startup groene energie	
	Branding en communicatie advies voor restaurant	
	Optimalisatie supply chain internationale organisatie (India/Dubai)	
	Advies marketing/re-branding horecagelegenheid	
	Marketing voor e-commerce mkb onderneming	
	Terugdringen personeelsverloop mkb onderneming	Schrijven theoretisch kader
	Positionering nieuwe bedrijfsactiviteit mkb onderneming (dienstensector)	
	Klantenbinding startup foodsector	
	Economic sustainability Geopark Nieuw-Zeeland	Uitvoering empirisch onderzoek
	Implementatie nieuw cross-cultureel personeelsbeleid	
	Optimalisatie klantportaal organisatie	
	Ondernemingsstrategie Startup zorgsector	Afrondende fase
	Supply chain optimalisatie	
	Implementatie ISO 9001	
	Communicatie strategie Non-Profit	